

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL (pentru etapa 2025)

**privind implementarea proiectului din cadrul concursului național
de proiecte de cercetare și inovare „Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova”**

Proiectul: „Creativitate și multimodalitate în cărțile traduse pentru copii în România și Republica Moldova după anii 1990”

Cifrul proiectului: 25.80013.0807.49ROMD

Prioritatea strategică IV: Provocări societale

Rectorul: Gașițoi Natalia _____

Președintele Senatului: Gașițoi Natalia _____

Conducătorul proiectului: Coșciug Anjela _____

Chișinău, 2025

CUPRINS

Extras din procesul-verbal al ședinței Senatului în care au fost aprobate rezultatele pentru anul 2025 ale proiectului	3
1. Scopul etapei 2025 conform proiectului deșpus la concurs	4
2. Obiectivele etapei 2025	4
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025	5
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025	5
5. Rezultatele obținute	6
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice	8
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor obținute în cadrul proiectului 2025	9
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2025	10
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2025	10
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane	10
11. Recomandări, propuneri	10
12. Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025	11
13. Rezumatul în limbile română și engleză al activității și al rezultatelor obținute în proiect, în anul 2025	12
14. Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025	14
15. Componenta echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2025	15
ANEXE	16
Anexa 1. Lista reuniunilor echipei de cercetare a proiectului în lunile septembrie-noiembrie	16
Anexa 2. Lista lucrărilor consultate în cadrul proiectului	17
Anexa 3. Subiecte importante și actuale ce țin de proiect și care ar putea fi abordate în cadrul unor publicații	18
Anexa 4. Lista articolelor elaborate în cadrul proiectului	18
Anexa 5. Lista articolelor elaborate și acceptate spre publicare	29
Anexa 6. Postere ale comunicărilor în cadrul conferințelor științifice, textele cărora nu au fost încă publicate în volumele acestor manifestări	44
Anexa 7. Înscrierea și participarea membrilor echipei de cercetare a proiectului la conferințe științifice	75
Anexa 8. Liste de cărți pentru copii traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România sau Republica Moldova după anii 1990	75

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
ALECU RUSSO BALTI STATE UNIVERSITY

SENAT
Str. Pușkin, nr. 38,
MD-3100, Bălți,
Tel.: +373 231 52430
Fax: +373 231 52439
e-mail: senat@usarb.md

**Extras din procesul-verbal nr. 4
al ședinței Senatului Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți
din 27 noiembrie 2025**

Total membri ai Senatului USARB: 43

Au fost prezenți: 36

S-A DISCUTAT:

Audierea Rapoartelor anuale cu privire la rezultatele științifice ale proiectelor din Sfera Științei și Inovării (2025).

S-A PROPUȘ:

Aprobarea Raportului științific anual 2025 privind implementarea proiectului de cercetare și inovare *Creativitate și multimodalitate în cărțile traduse pentru copii în România și Republica Moldova după anii 1990*, din cadrul Concursului național de proiecte de cercetare și inovare „Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova”, Prioritatea strategică IV: Provocări societale, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 25.80013.0807.49ROMD, conducător de proiect, dr., conf. univ., Anjela COȘCIUG.

Rezultatele votării: Pro – 36, Contra – 0, Abținut – 0.

S-A HOTĂRĂT:

A aproba Raportul științific anual 2025 privind implementarea proiectului de cercetare și inovare *Creativitate și multimodalitate în cărțile traduse pentru copii în România și Republica Moldova după anii 1990*, din cadrul Concursului național de proiecte de cercetare și inovare „Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova”, Prioritatea strategică IV: Provocări societale, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 25.80013.0807.49ROMD, conducător de proiect, dr., conf. univ., Anjela COȘCIUG.

**Președintele
Senatului USARB**

**Secretarul științific
al Senatului USARB**

Natalia GAȘIȚOI
conf. univ., dr.

Oxana CHIRA
conf. univ., dr.

1. SCOPUL ETAPEI 2025 CONFORM PROIECTULUI DEPUȘ LA CONCURS

Scopul general al proiectului este de a explora relația dintre traducere, semiotică și didactică în contextul interculturalității și globalizării. Formulată în așa fel, scopul general face ca cercetarea să consolideze colaborarea dintre cercetătorii din România și din Republica Moldova și să susțină progresul tinerilor cercetători din Republica Moldova. În același timp, cercetarea ar putea avea un impact asupra societății în general.

În acord cu **scopul** general, cel **pentru etapa 2025** se reduce la următoarele:

- identificarea cu succes a corpusului care va fi pus la baza întregului proces de cercetare în cadrul proiectului;
- definitivarea metodologiei de cercetare care va fi aplicată pe parcurs în cadrul realizării proiectului;
- stabilirea unei relații de colaborare cu colegii de la universitatea coordonatoare (e vorba de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava).

2. OBIECTIVELE ETAPEI 2025

Obiectivele generale ale cercetării în acest proiect sunt următoarele:

- crearea unui corpus fiabil și actualizat de cărți pentru copii traduse în limba română după anii 1990, accesibil pe o platformă pentru toți membrii echipei (abordare diacronică);
- identificarea specificităților iconotextuale în cărțile pentru copii traduse din engleză, franceză și alte limbi în limba română (abordare comparativă);
- ilustrarea, re(definirea) și îmbogățirea conceptelor-cheie din literatura pentru copii tradusă, cum ar fi: adaptarea, retraducerea, citirea duală, textul multimodal, creativitatea, educația prin ficțiune (abordare epistemologică);
- evaluarea modului în care traducerea redefinește textul/imaginea pentru tinerii cititori (abordare sinoptică);
- contribuția la o abordare transnațională a literaturii pentru copii (adică investigarea fluxurilor de traducere, politicii de traducere și a rolului diferiților agenți implicați în traducere: instituții, agenți, traducători, editori, critici și alți mediatori importanți, cum ar fi profesorii sau promotorii industriilor creative) (abordare sincronă).

Dintre **obiectivele** enumerate mai sus, următoarele sunt cele ale proiectului **pentru perioada anului 2025**:

- crearea parțială a unui corpus fiabil și actualizat de cărți pentru copii traduse în limba română după anii 1990, accesibil pe o platformă pentru toți membrii echipei (abordare diacronică);
- identificarea parțială a specificităților iconotextuale în cărțile pentru copii traduse din engleză, franceză și alte limbi în limba română (abordare comparativă);
- ilustrarea, re(definirea) și îmbogățirea parțială a conceptelor-cheie din literatura pentru copii tradusă, cum ar fi: adaptarea, retraducerea, citirea duală, textul multimodal, creativitatea, educația prin ficțiune (abordare epistemologică);
- evaluarea parțială a modului în care traducerea redefinește textul/imaginea pentru tinerii cititori (abordare sinoptică);
- contribuția parțială la o abordare transnațională a literaturii pentru copii (adică investigarea fluxurilor de traducere, politicii de traducere și a rolului diferiților agenți implicați în

traducere: instituții, agenți, traducători, editori, critici și alți mediatori importanți, cum ar fi profesorii sau promotorii industriilor creative) (abordare sincronă).

3. ACȚIUNILE PLANIFICATE PENTRU REALIZAREA SCOPULUI ȘI OBIECTIVELOR ETAPEI 2025

Pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025, echipa proiectului de la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți a planificat următoarele acțiuni:

1. a stabili relații de conlucrare cu colegii de la universitatea coordonatoare (e vorba de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava);
2. a definitiva împreună cu colegii suceveni metodologia de cercetare care va fi aplicată pe întreg parcursul realizării proiectului, dar, mai cu seamă, a etapei 2025;
3. a elabora, apoi a ajusta treptat criteriile de selectare a materialelor corpusului fiabil și actualizat de cărți pentru copii traduse în limba română după anii 1990, în România și Republica Moldova;
4. a crea interfața bazei de date în care vor fi stocate cărțile în cauză;
5. a identifica unele specificități iconotextuale în cărțile pentru copii traduse din engleză, franceză și alte limbi în limba română;
6. a descrie minuțios aceste specificități pe paginile unor articole întocmite în perioada menționată;
7. a ilustra, re(defini) și îmbogăți parțial conceptele-cheie din literatura pentru copii tradusă, cum ar fi: adaptarea, retraducerea, citirea duală, textul multimodal, creativitatea, educația prin ficțiune (abordare epistemologică);
8. a evalua parțial modul în care traducerea redefinește textul/imaginea pentru tinerii cititori (abordare sinoptică);
9. a contribui parțial la o abordare transnațională a literaturii pentru copii (adică la investigarea fluxurilor de traducere, politicii de traducere și a rolului diferiților agenți implicați în traducere: instituții, agenți, traducători, editori, critici și alți mediatori importanți, cum ar fi profesorii sau promotorii industriilor creative) (abordare sincronă);
10. a elabora, cu acest scop și în colaborare cu colegii din universitatea coordonatoare, a 8 materiale științifice la subiectele menționate;
11. a întocmi liste de cărți pentru copii, traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România și Republica Moldova în anii după 1990.

4. ACȚIUNILE REALIZATE PENTRU ATINGEREA SCOPULUI ȘI OBIECTIVELOR ETAPEI 2025

1. s-a stabilit relația de conlucrare cu colegii de la universitatea coordonatoare (e vorba de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) prin organizarea a 9 reuniuni (ședințe) de lucru în comun, în care au fost discutate strategiile de cercetare și evidențiate subiectele importante și actuale care ar putea fi puse la baza elaborării în comun a unor lucrări științifice;
2. au fost elaborate și ajustate ulterior criteriile de selectare a materialelor corpusului fiabil și actualizat de cărți pentru copii traduse în limba română după anii 1990;

3. s-a elaborat și definitivat metodologia de cercetare a corpusului dat, care va fi aplicată pe întreaga perioadă de realizare a proiectului, dar, mai cu seamă, în 2025;
4. în acord cu metodologia de cercetare aleasă, au fost citite și analizate minuțios în comun o serie de lucrări teoretice importante ce țin de traductologie și, mai cu seamă, de traducerea literaturii pentru copii;
5. în baza acestor lucrări, au fost detectate o serie de subiecte interesante care ar putea fi abordate pe paginile unor publicații;
6. la subiectele alese, au fost efectuate cercetări pluriaspectuale care au finalizat cu elaborarea, în comun cu colegii din universitatea coordonatoare, a unor articole științifice;
7. în baza corpusului adunat în 2025, a fost discutată structura interfeței bazei de date în care vor fi stocate cărțile pentru copii, traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România sau Republica Moldova după anii 1990;
8. au fost întocmire liste de cărți de tipul menționat;
9. o parte din lucrările introduse în aceste liste au fost deja incluse în baza de date deschisă.
10. s-au întreprins măsuri pentru a intra în posesia textelor integrale în original și în traducere ale cărților menționate.

5. REZULTATELE OBTINUTE

Chiar din primele zile de desfășurare a proiectului s-a reușit pe deplin stabilirea unei relații de conlucrare cu colegii de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Aceasta a permis de a organiza cu ușurință, productiv și în timp util 9 reuniuni (ședințe) de lucru în comun (vezi lista acestor reuniuni în Anexa 1: *Lista reuniunilor echipei de cercetare a proiectului în lunile septembrie-noiembrie*), în care:

- au fost discutate minuțios și pe îndelete strategiile de cercetare ale proiectului;
- au fost făcute presupuneri cu privire la rezultatele scontate;
- au fost analizate acțiunile care ar permite realizarea cu succes a scopului și obiectivelor proiectului pentru toată perioada, dar, mai cu seamă, pentru cea a anului 2025.

Punerea în discuție a tuturor acestor subiecte la momentul inițierii lucrului asupra realizării celor planificate în proiect a avut un impact hotărâtor asupra rezultatelor obținute.

Din start, au fost elaborate și ajustate ulterior criteriile de selectare a materialelor corpusului fiabil și actualizat de cărți pentru copii traduse în limba română după anii 1990 (vezi interfața Bazei de date „Cărți pentru copii traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România și Republica Moldova după anii 1990” – https://www.usarb.md/laborator_mircea_ionita/baza-suceava-balti/index.html), ajungându-se, astfel, la identificarea cărților după:

- criteriul „lucrări traduse și publicate, retraduse și publicate, publicate doar în România sau Republica Moldova”;
- criteriul genului/genurilor lucrării/lucrărilor înglobate de fiecare carte (poveste/ști, ficțiune/ni, povestioare, legende etc.);
- criteriul editurilor la care au apărut cărțile cu pricina;
- criteriul personalității traducătorului acestor cărți;
- criteriul limbii din care s-a tradus cartea;

- criteriul limbii în care aceasta s-a tradus.

După cum s-a constatat, punerea în aplicare a acestor criterii la identificarea lucrărilor menționate permite axarea cercetării pe variate tipuri de cărți. În afară de aceasta, criteriile date întrebunțate la crearea bazei de date permite utilizarea acesteia în cercetări ulterioare care pot fi axate atât pe o lucrare, cât și pe mai multe, aplicând chiar principiul comparativ.

Elaborarea și definitivarea metodologiei de cercetare a corpusului dat, care va fi aplicată pe întreaga perioadă de realizare a proiectului a permis orientarea acesteia pe făgașul necesar.

În acord cu metodologia de cercetare aleasă, au fost citite și analizate minuțios în comun circa 21 de lucrări teoretice importante ce țin de traductologie și, mai cu seamă, de traducerea literaturii pentru copii (vezi lista acestor lucrări în Anexa 2: *Lista lucrărilor consultate în cadrul proiectului*). Ele au ajutat la conștientizarea valorii cercetărilor oferite în cadrul proiectului. În baza acestor lucrări, au fost detectate apoi o serie de subiecte interesante, importante și actuale care ar putea fi puse la baza elaborării în comun a unor articole științifice (vezi lista din Anexa 3: *Subiecte importante și actuale ce țin de proiect și care ar putea fi abordate în cadrul unor viitoare publicații*).

La subiectele alese, au fost efectuate cercetări pluriaspectuale – comparative, epistemologice, sinoptice, care au finalizat cu elaborarea, în comun cu colegii din universitatea coordonatoare, a unor articole științifice, în care au fost puse în discuție:

- identificarea specificităților iconotextuale în cărțile pentru copii traduse din engleză, franceză și alte limbi în limba română (abordare comparativă);
- ilustrarea, re(definirea) și îmbogățirea conceptelor-cheie din literatura pentru copii tradusă, cum ar fi: adaptarea, retraducerea, citirea duală, textul multimodal, creativitatea, educația prin ficțiune (abordare epistemologică);
- evaluarea modului în care traducerea redefinește textul/ imaginea pentru tinerii cititori (abordare sinoptică);
- contribuția la o abordare transnațională a literaturii pentru copii (adică investigarea fluxurilor de traducere, politici de traducere și a rolului diferiților agenți implicați în traducere: instituții, agenți, traducători, editori, critici și alți mediatori importanți, cum ar fi profesorii sau promotorii industriilor creative) (abordare sincronă) etc.

Aceste articole au fost:

- **elaborate doar** (vezi Anexa 4: *Lista articolelor elaborate în cadrul proiectului*, printre care se regăsesc și acelea care vor constitui textele comunicărilor din cadrul unui șir de manifestări științifice, la care au reușit să se înscrie și chiar să participe deja cercetătorii din proiect în anul 2025 (vezi Anexa 7: *Înscrierea și participarea membrilor echipei de cercetare a proiectului la conferințe științifice* și Anexa 6: *Postere ale comunicărilor în cadrul conferințelor științifice, textele cărora nu au fost încă publicate în volumele acestor manifestări*);
- **elaborate, înaintate spre publicare și acceptate** (vezi Anexa 5: *Lista articolelor elaborate și acceptate spre publicare*);
- **elaborate și publicate deja** (vezi Compartimentul 12: *Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025*).

În baza corpusului adunat în 2025, a fost discutată structura interfeței bazei de date în care vor fi stocate cărțile pentru copii, traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România sau Republica Moldova după anii 1990. S-a optat pentru simplitatea și accesibilitatea

datelor din bază pentru toți utilizatorii, de la cercetători formați la cei începători. S-a decis ca interfața, pentru o mai mare comoditate, să fie concepută în extensiunea html, iar listele de cărți pe domenii să fie date, în bază, în pdf, extensiune care permite o descărcare sau printare rapidă a documentelor.

Au fost întocmire liste de cărți pentru copii care au fost traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România sau Republica Moldova după anii 1990. S-au aplicat cu succes criteriile menționate mai sus. O parte din lucrările introduse în aceste liste a fost deja inclusă în baza menționată, în lunile septembrie-noiembrie 2025 (vezi Baza de date „Cărți pentru copii traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România și Republica Moldova după anii 1990” – https://www.usarb.md/laborator_mircea_ionita/baza-suceava-balti/index.html). În luna decembrie 2025, echipa de cercetare a proiectului intenționează să încarce în baza de date menționată restul cărților din listele elaborate în anul dat (le găsiți în Anexa 8: *Liste de cărți pentru copii traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România sau Republica Moldova după anii 1990*).

Unele dintre cărțile din listele cu pricina au fost deja găsite în original, dar și în traducere, în variantele printată și/sau electronică. Cele în variantă printată au fost doar stocate în incinta Laboratorului de lingvistică comparată și traductologie „Mircea Ioniță”, colaboratorii cărui fac parte din echipa de cercetare a proiectului. Acolo însă unde au fost găsite pe net, variantele electronice ale cărților au fost date cu link în listele de cărți și, respectiv, în baza de date ca sursele în cauză să poată fi utilizare cu succes în cercetarea din cadrul proiectului dat, dar și în altele care vor fi preconizate pe viitor la subiectul menționat. Ele au fost investigate ulterior foarte atent de cercetătorii echipei proiectului. În baza acestei analize, metodologia de cercetare a fost corectată, adică ajustată la documentele corespunzătoare.

Toată cercetarea surselor de documentare teoretică și a cărților pentru copii, traduse și publicate, retraduse și republicate sau, pur și simplu, republicate în România sau Republica Moldova s-a făcut prin luarea de note asupra fragmentelor care au stârnit interes. Astfel, numărul acestor note de lectură se ridică la 60-65 la fiecare lucrare de amploare consultată.

Notele date au fost parțial utilizare la pregătirea articolelor menționate. Cealaltă parte va servi la elaborarea altor materiale științifice pe parcursul anilor 2026 și 2027. Ele au fost regrupate în fișe de lectură, de idei, de racord a ideilor etc.

În cadrul unei reuniuni de lucru, au fost discutate recenziile primite la materialele înaintate spre publicare în revistele din țară și din România și avându-i drept autori pe membrii experimentați ai echipei de cercetare. Lucrul acesta s-a făcut pentru ca doctoranzii antrenați în proiect să fie informați adecvat cu referire la cerințele înaintate de revistele de prestigiu față de materialele propuse spre publicare. Acțiunea dată a avut un impact hotărâtor asupra calității cercetărilor oferite de ei ulterior și a întocmirii materialelor științifice.

În sumă, ținem să menționăm că primele luni de conlucrate cu colegii de la universitatea coordonatoare a contribuit substanțial la lărgirea orizontului cercetării și a extinderii ei spre subiecte mai puțin abordate în știința contemporană.

6. DISEMINAREA REZULTATELOR OBTINUTE ÎN PROIECT, ÎN ANUL 2025

Diseminarea în cauză s-a produs sub forma unor articole, publicate în reviste din țară care apar în print și online, și care prin varianta lor expusă pe net sunt indexate într-o serie de baze de date

și biblioteci importante din străinătate, ceea ce le asigură materialelor vizibilitate atât națională, cât și internațională. Astfel, trei articole, redactate în engleză și franceză, au fost deja publicate la începutul lunii decembrie 2025 în revista „Limba și context”, care este indexată în 4 baze de date importante și recunoscute de ANACEC - ProQuest Part of Clarivate, EBSCO, DOAJ, MLA International Bibliography – și în 2 biblioteci recunoscute în lume - CEEOL și Biblioteca Congresului american. Revista în cauză este inclusă în biblioteci științifice și academice din 86 de țări ale lumii (vezi pagina https://www.usarb.md/limbaj_context/including.html). Materialele publicate în ea au, în sumă, peste 260 de citări în articole indexate în Web of Science și Scopus, și alte baze de date de prestigiu.

Diseminarea rezultatelor obținute în proiect, în anul 2025, s-a mai produs și în cadrul a trei foruri științifice în România la care s-au înscris și au participat cu comunicări substanțiale membrii echipei de cercetare (vezi Anexa 8: *Înscrierea și participarea membrilor echipei de cercetare a proiectului la conferințe științifice*).

Menționăm și crearea paginii proiectului pe site-ul Laboratorului de lingvistică comparată și traductologie „Mircea Ioniță” a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (https://www.usarb.md/laborator_mircea_ionita/pr-rom-2025-2027.html) care are și el rolul lui în diseminarea în țară și peste hotare a rezultatelor cercetărilor din proiect. Facem aici referință, în primul rând, la instituțiile din țară și de peste hotare cu care laboratorul menționat a semnat deja acorduri de colaborare (https://www.usarb.md/laborator_mircea_ionita/parteneri.html) și care urmăresc de aproape evoluția proiectului dat.

7. IMPACTUL ȘTIINȚIFIC, SOCIAL ȘI/SAU ECONOMIC AL REZULTATELOR OBȚINUTE ÎN CADRUL PROIECTULUI

Impactul științific al rezultatelor obținute în cadrul proiectului pe perioada vizată este următorul:

- rezultatele date au dat o orientare adecvată cercetărilor în cadrul proiectului;
- ele au ajutat ca corpusul cercetării să fie conceput din start în baza unor criterii clare și bine definite;
- lucrările publicate au identificat cu succes specificități iconotextuale în cărțile pentru copii traduse din engleză, franceză și alte limbi în limba română;
- ele au descris minuțios și argumentat specificitățile date;
- materialele pregătite pentru publicare sau publicate chiar au ilustrat, re(definit) și îmbogățit conceptele-cheie din literatura pentru copii tradusă, cum ar fi: adaptarea, retraducerea, citirea duală, textul multimodal, creativitatea, educația prin ficțiune.
- ele au evaluat parțial modul în care traducerea redefinește textul/imaginea pentru tinerii cititori;
- ele au contribuit parțial la o abordare transnațională a literaturii pentru copii.

Impactul social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului este următorul:

- ele au atras, o dată în plus, atenția comunității asupra unei activități literare, editoriale care se impune la ora actuală;
- ele au pus în valoare literatura pentru copii ca una foarte importantă pentru formarea generației tinere.

8. COLABORARE LA NIVEL NAȚIONAL ÎN CADRUL IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

Pentru realizarea scopului și obiectivelor proiectului în 2025, s-a făcut apel la colaborarea cu:

- diferite instanțe decizionale din cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți - Secția „Știință”, Rectorat etc. – care au ajutat la definitivarea diferitor documente aferente proiectului;
- Biblioteca Științifică a universității menționate care a adus un aport considerabil la pregătirea listelor de cărți pentru copii traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România și Republica Moldova după anii 1990;
- cercetătorii-specialiști de diferite limbi străine din cadrul Laboratorului de lingvistică comparată și traductologie „Mircea Ioniță” al universității bălțene, membri ai comitetului de redacție a revistei „Limba și context”, care au venit cu sfaturi prețioase pe marginea materialelor înaintate spre publicare din partea echipei proiectului.

9. COLABORARE LA NIVEL INTERNAȚIONAL ÎN CADRUL IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI

Colaborarea la nivel internațional în cadrul implementării proiectului s-a produs, în primul rând, cu membrii echipei de cercetare de la universitatea coordonatoare.

Cercetătorii din proiect au beneficiat de sfaturi prețioase din partea Prof.univ., dr. Muguraș Constantinescu, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, și Cerc.șt. I, dr. Mioara Dragomir, Institutul de Filologie Română „Al. Philippide”, Academia Română, Filiala Iași, specialiști recunoscuți în domeniul traductologiei.

Materialele înaintate spre publicate în revista „Limba și context” au fost expertizate și de evaluatori din străinătate - Prof. univ., dr. Estelle Variot, Universitatea din Provence, Franța, Centrul Aix, și Prof.univ., dr. hab. Solomia Buk, Universitatea Națională „Ivano Franco” din Lviv, Ucraina - , care au venit cu sfaturi prețioase pe marginea materialelor înaintate spre publicare din partea echipei proiectului.

În afară de aceasta, Prof. univ., dr. Estelle Variot a ajutat echipa de cercetare să intre în posesia unor cărți pentru copii în original, editate în Franța și traduse în România.

10. DIFICULTĂȚILE ÎN REALIZAREA PROIECTULUI DE NATURĂ FINANCIARĂ, ORGANIZATORICĂ, LEGATE DE RESURSELE UMANE ETC.

Echipele de cercetare a proiectului este formată din membri cu experiență care au participat, în repetate rânduri, la proiecte de cercetare în țară și peste hotare și care i-au ajutat pe membrii începători să depășească de la început greutățile încadrării în activitatea de investigare. Faptul că activitatea în proiect, în 2025, a fost întotdeauna organizată în baza reuniunilor comune, a făcut ca dificultățile de ordin financiar, organizatoric, legate de resursele umane să nu fie înregistrate.

11. RECOMANDĂRI, PROPUNERI

Am recomanda ca toate activitățile care țin de întocmirea actelor de deschidere a proiectelor bilaterale să fie finalizate strict înainte de perioada de start a implementării acestora. Acest lucru ar

face ca echipele de cercetare să se concentreze doar pe realizarea scopului și obiectivelor acestora și nu pe activități paralele.

12. LISTA LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE, PUBLICATE ÎN ANUL 2025

4. Articole în reviste științifice

4.4. în alte reviste:

BALAȚCHI, Raluca-Nicoleta, COȘCIUG, Anjela. La dynamique des traductions pour les enfants sur les marchés éditoriaux roumain et moldave après 1989. Esquisse d'une cartographie. În: *Limvaj și context*, vol. 2(XVII)2025, pp. 79-112. Disponibil: https://www.usarb.md/limvaj_context/volumes/v34/art/balatchi-cosciug.pdf.

BOGDANICI, Tatiana, MARȚOLE, Daniela-Maria. Some Features of the Romanian Interpretation of the Animated Series "Masha and the Bear": A Cultural-Pragmatic Approach. În: *Limvaj și context*, vol. 2(XVII)2025, pp. 113-120. Disponibil: https://www.usarb.md/limvaj_context/volumes/v34/art/bogdanici-martole.pdf.

PREAȘCA, Daniela, ZAZULEAC, Anton. Certaines considérations sur les particularités psycholinguistiques de la traduction et de l'autotraduction comme processus de médiation culturelle. În: *Limvaj și context*, vol. 2(XVII)2025, pp. 121-132. Disponibil: https://www.usarb.md/limvaj_context/volumes/v34/art/preasca-zazuleac.pdf.

NOTA 1: revista „Limvaj și context”, revistă internațională de lingvistică, semiotică și știință literară, acreditată de 4 ori în Republica Moldova (vezi https://ibn.idsi.md/en/vizualizare_revista/98), care apare din 2009 în cadrul Universității de Stat „Alecu Russo”, este astăzi indexată în următoarele baze de date internaționale și biblioteci din lume, recunoscute de ANACEC:

1. **ProQuest part of Clarivate**, colecția „Linguistics Database”:

<https://tls.search.proquest.com/titlelist/ListForward?productId=1009059&productName=Linguistics+Database&format=html&IDString=1009059>)

2. **EBSCO**, colecția „Communication Source”:

<https://about.ebsco.com/m/ee/Marketing/titleLists/cms-subject.htm>

3. **DOAJ**:

[https://doaj.org/toc/1857-4149?source=%7B%22query%22:%7B%22bool%22:%7B%22must%22:\[%7B%22terms%22:%7B%22index.issn.exact%22:\[%221857-4149%22\]%7D%7D\]%7D%7D,%22size%22:100,%22sort%22:\[%7B%22created_date%22:%7B%22order%22:%22desc%22%7D%7D\],%22_source%22:%7B%7D,%22track_total_hits%22:true%7D](https://doaj.org/toc/1857-4149?source=%7B%22query%22:%7B%22bool%22:%7B%22must%22:[%7B%22terms%22:%7B%22index.issn.exact%22:[%221857-4149%22]%7D%7D]%7D%7D,%22size%22:100,%22sort%22:[%7B%22created_date%22:%7B%22order%22:%22desc%22%7D%7D],%22_source%22:%7B%7D,%22track_total_hits%22:true%7D)

[https://doaj.org/toc/1857-4149?source=%7B%22query%22:%7B%22bool%22:%7B%22must%22:\[%7B%22terms%22:%7B%22index.issn.exact%22:\[%221857-4149%22\]%7D%7D\]%7D%7D,%22size%22:100,%22sort%22:\[%7B%22created_date%22:%7B%22order%22:%22desc%22%7D%7D\],%22_source%22:%7B%7D,%22track_total_hits%22:true%7D](https://doaj.org/toc/1857-4149?source=%7B%22query%22:%7B%22bool%22:%7B%22must%22:[%7B%22terms%22:%7B%22index.issn.exact%22:[%221857-4149%22]%7D%7D]%7D%7D,%22size%22:100,%22sort%22:[%7B%22created_date%22:%7B%22order%22:%22desc%22%7D%7D],%22_source%22:%7B%7D,%22track_total_hits%22:true%7D)

[https://doaj.org/toc/1857-4149?source=%7B%22query%22:%7B%22bool%22:%7B%22must%22:\[%7B%22terms%22:%7B%22index.issn.exact%22:\[%221857-4149%22\]%7D%7D\]%7D%7D,%22size%22:100,%22sort%22:\[%7B%22created_date%22:%7B%22order%22:%22desc%22%7D%7D\],%22_source%22:%7B%7D,%22track_total_hits%22:true%7D](https://doaj.org/toc/1857-4149?source=%7B%22query%22:%7B%22bool%22:%7B%22must%22:[%7B%22terms%22:%7B%22index.issn.exact%22:[%221857-4149%22]%7D%7D]%7D%7D,%22size%22:100,%22sort%22:[%7B%22created_date%22:%7B%22order%22:%22desc%22%7D%7D],%22_source%22:%7B%7D,%22track_total_hits%22:true%7D)

4. **MLA International Bibliography**:

https://www.usarb.md/limvaj_context/indexing.html

5. **CEEOL**:

<https://www.ceeol.com/search/journal-detail?id=2985>

NOTA 2: articolele științifice elaborate în cadrul proiectului, în 2025, au fost

publicate în vol. 2(XVII)2025 al revistei menționate mai sus, care apare, tradițional, la 1 decembrie a anului în curs, iată de ce ele încă nu apar în bazele date cu link aparte; acesta, de regulă, este dat de administratorii bazelor în cauză ceva mai târziu.

13. REZUMATUL ACTIVITĂȚII ȘI A REZULTATELOR OBTINUTE ÎN PROIECT 2025 ÎN LIMBA ROMÂNĂ ȘI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Cifra proiectului: 25.80013.0807.49ROMD

Denumirea proiectului: Creativitate și multimodalitate în cărțile traduse pentru copii în România și Republica Moldova după anii 1990

Rezumat în limba română pentru anul 2025

În perioada menționată, activitatea de investigare în cadrul proiectului dat a fost planificată cu raportare la o singură etapă, și anume „Traducerea, retraducerea și reeditarea cărților pentru copii în România și Moldova: strategii creative (Partea I-a: Identificarea corpusului)”. Etapa respectivă presupunea: (1) reuniuni de lucru pentru definitivarea obiectivelor proiectului în anul 2025; (2) documentarea la tematica proiectului; (3) participarea la o conferință studentescă organizată de universitatea coordonatoare. Drept indicatori de cuantificare a rezultatelor obținute în cadrul etapei (numite și livrabile măsurabile) se preconiza organizarea a 8 ateliere de lucru, pregătirea 1 comunicare în cadrul conferinței studentești și a 7 articole sau texte ale comunicărilor în cadrul diferitelor manifestări științifice. Echipa de cercetare a proiectului, compusă din 4 membri din Republica Moldova, a realizat cu succes următoarele acțiuni **planificate pentru perioada 17.09.2025 – 22.11.2025**: a organizat și petrecut împreună cu colegii de la universitatea coordonatoare 9 reuniuni de lucru pentru definitivarea obiectivelor proiectului în anul 2025; s-a documentat la tematica proiectului din 21 de surse teoretice importante, publicate în Republica Moldova, România și țările europene; a acumulat circa 150 de titluri de cărți pentru copii, traduse, retraduse și editate după anii 1990 în România și Republica Moldova, pe care le-a stocat pe pagini pdf care au fost parțial deja incluse în *Baza de date a cărților pentru copii, traduse în România și RM după anii 1990*, în lunile septembrie-noiembrie ale anului 2025; a întreprins eforturi pentru a intra în posesia acestor cărți în original și în traducere (au fost găsite, deocamdată, doar 15); în baza documentării efectuate, a trasat strategii de cercetare care, apoi, au fost materializate parțial în cele 7 lucrări științifice planificate și elaborate împreună cu colegii de la universitatea coordonatoare; cercetătoarea Ecaterina Foghel a efectuat o deplasare la universitatea coordonatoare pentru a participa la o conferință studentescă cu comunicarea „Aspects ludiques et créativité dans la traduction des titres de littérature de jeunesse”, pregătită împreună cu conf.univ., dr. Raluca Balațchi, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Cu referire la activitățile **neplanificate pentru perioada menționată**, dar realizate, ținem să menționăm următoarele: a fost pregătită și realizată o comunicare la o conferință de la București de către cercetătoarele Daniela Hăisan (Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) și Ecaterina Foghel (USARB); a fost înaintat spre publicare și acceptat în vol. 2, 2025 al revistei „Philologica jassyensia” (Categorie A, indexată Web of Science) articolul „Macro- and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation”, semnat de cercetătoarele proiectului Ecaterina Foghel și Anjela Coșciug; textul comunicării „Aspects ludiques et créativité dans la traduction des titres de littérature de jeunesse”, semnat de Ecaterina Foghel și Raluca Balațchi, a fost înaintat deja spre publicare în revista „Atelier de traduction”, Categorie B, Universitatea „Ștefan cel

el Mare” din Suceava; au fost publicate în vol. 2, 2025 al revistei „Limbaj și context” articolele „La dynamique des traductions pour les enfants sur les marchés éditoriaux roumain et moldave après 1989. Esquisse d'une cartographie” (autori R. Balațchi și A. Coșciug); „Some Features of the Romanian Interpretation of the Animated Series „Masha and the Bear”: A Cultural-Pragmatic Approach” (autori Tatiana Bogdanici și Daniela-Maria Marțole) și „Certaines considérations sur les particularités psycholinguistiques de la traduction et de l'autotraduction comme processus de médiation culturelle” (autori Daniela Preașca și Anton Zazuleac); au fost pregătite textele și posterele următoarelor comunicări pentru conferințe științifice tematice, organizate la București și Iași: „Multimodality in Children’s Books: A Romanian Version of Oscar Wilde’s “The Devoted Friend” (2020)” (autori Daniela Hăisan și Ecaterina Foghel); „Multimodality, creativity, and localization in the Pixar animated film *Onward* (2020)” (autori Anton Zazuleac și Daniela Preașca) și „O istorie a traducerilor în limba română (2021-2025): 5000 de pagini de traductologie românească” (autori Daniela Hăisan și Anjela Coșciug).

Conducătorul de proiect: Anjela Coșciug

Data: 3 decembrie 2025

Project number: 25.80013.0807.49ROMD

Project Title: Creativity and Multimodality in Translated Children's Books in Romania and the Republic of Moldova after the 1990s

Summary in Romanian for 2025

During the mentioned period, the research activity within the given project was planned with reference to a single stage, namely "Translation, retranslation and republishing of children's books in Romania and Moldova: creative strategies (Part I: Corpus identification)". The respective stage involved: (1) working meetings to finalize the short and long-term project objectives for 2025; (2) documentation on the project theme; (3) participation in a student conference. As indicators for quantifying the results obtained within the stage, it was planned to organize 8 workshops, prepare 1 communication at the student conference and 7 articles or texts of communications at various scientific events. The project research team, composed of 4 members from the Republic of Moldova, successfully carried out the following actions **planned for the period 17.09.2025 - 22.11.2025**: the organization together with colleagues from the “Stefan cel Mare” University of Suceava of 9 working meetings to finalize the short and long-term project objectives for 2025; the analysis of 21 important theoretical sources, published in the Republic of Moldova, Romania and European countries, and referring to the subject of the project; the preparing of 150 titles of children's books, translated, retranslated and edited after the 1990s in Romania and the Republic of Moldova to be included in the *Database of Children's Books, Translated in Romania and the Republic of Moldova after the 1990s*; the search of full texts of these books in original and in translation (only 15 have been found so far); the preparing of 7 scientific papers together with colleagues from the coordinating university; the researcher Ecaterina Foghel traveled to the “Stefan cel Mare” University of Suceava to participate in a student conference with the communication "Aspects ludiques et créativité dans la traduction des titres de littérature de jeunesse", prepared together with Raluca

Balațchi, Associate Professor, Ph.D., "Ștefan cel el Mare" University of Suceava. The **unplanned, but realized activities for the mentioned period are:** the article "Macro- and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation", signed by Ecaterina Foghel and Anjela Coșciug, was submitted for publication and accepted in vol. 2, 2025 of the journal "Philologica jassyensia" (Category A, indexed in Web of Science); the text of the communication "Aspects ludiques et créativité dans la traduction des titres de littérature de jeunesse", signed by Ecaterina Foghel and Raluca Balațchi, was submitted for publication in the journal "Atelier de traduction", Category B, "Ștefan cel el Mare" University of Suceava; the articles "The dynamics of translations for children on the Romanian and Moldavian publishing markets after 1989. Sketch of a cartography" (authors R. Balațchi and A. Coșciug); "Some Features of the Romanian Interpretation of the Animated Series "Masha and the Bear": A Cultural-Pragmatic Approach" (authors Tatiana Bogdanici and Daniela-Maria Marțole), and "Certain considerations on the psycholinguistic particularities of translation and autotranslation as a cultural mediation process" (authors Daniela Preașca and Anton Zazuleac) were published in vol. 2, 2025 of the journal "Limba și context"; the texts and posters of the following papers were prepared for various scientific conferences, organized in Bucharest and Iași: "Multimodality in Children's Books: A Romanian Version of Oscar Wilde's "The Devoted Friend" (2020)" (authors Daniela Hăisan and Ecaterina Foghel); "Multimodality, creativity, and localization in the Pixar animated film Onward (2020)" (authors Anton Zazuleac and Daniela Preașca), and "A history of translations into Romanian (2021-2025): 5000 pages of Romanian translation studies" (authors Daniela Hăisan and Anjela Coșciug).

Project Manager: Anjela Coșciug

Signed December 3, 2025

14. EXECUTAREA DEVIZULUI DE CHELTUIELI, CONFORM ANEXEI NR. 2.3 DIN CONTRACTUL DE FINANȚARE PENTRU ANUL 2025

Cifrul proiectului: 25.80013.0807.49ROMD

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720			
Servicii medicale	222810			
Servicii editare	222910			
Servicii de cercetări științifice	222930	99,8		
Servicii neatribuite altor aliniate	222999			
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de	336110			

birou				
Total			99,8	

Rector
Natalia GAȘIȚOI

Contabil/șef
Ana BEJENARI

Conducătorul proiectului
Anjela COȘCIUG

Data: 3 decembrie 2025

**15. COMPONENTA ECHIPEI CONFORM CONTRACTULUI DE FINANȚARE
PENTRU ANUL 2025**

Cifrul proiectului: 25.80013.0807.49ROMD

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Coșciug Anjela	1969	Doctor în filologie	18 ore	17.09.2025	-
2.	Foghel Ecaterina	1985	Doctor în filologie	17 ore	17.09.2025	-
3.	Preașca Daniela	1976	doctorandă	10 ore	17.09.2025	-
4.	Bogdanici Tatiana	1994	doctorandă	10 ore	17.09.2025	-

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2025					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Rector
Natalia GAȘIȚOI

Contabil/șef
Ana BEJENARI

Conducătorul proiectului
Anjela COȘCIUG

Data: 3 decembrie 2025

ANEXE

Anexa 1. Lista reuniunilor echipei de cercetare a proiectului în lunile septembrie-noiembrie

Data	Activitățile efectuate	Nr. de ore
17.09.2025	Reuniune de lucru de fixare a parcursului de cercetare a echipei	1
18.09.2025	Reuniune de lucru asupra identificării surselor de documentare la subiectul proiectului	1
19.09.2025	Reuniune de lucru de schimb de păreri asupra structurii bazei de date de cărți pentru copii traduse, retraduse, publicare, republicate în România și Republica Moldova	1
22.09.2025	Reuniune de lucru de conturare a unor subiecte care ar putea fi abordate în articole științifice; constituirea perechilor de lucru, formate din cercetători din România și Republica Moldova	1
23.09.2025	Reuniune de lucru de identificare a trei subiecte care vor fi abordate în trei articole: „Macro- and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation” (autori E. Foghel și A. Coșciug); „La dynamique des traductions pour les enfants sur les marchés éditoriaux roumain et moldave après 1989. Esquisse d’une cartographie” (autori R. Balațchi și A. Coșciug); „O istorie a traducerilor în limba română (2021-2025): 5000 de pagini de traductologie românească” (autori Daniela Hăisan și Anjela Coșciug)”. 0	1
24.09.2025	Reuniune de lucru de documentare la subiectul „Macro- and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation”.	1
25.09.2025	Reuniune de lucru de documentare la subiectul „Macro- and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation”.	1
26.09.2025	Reuniune de lucru de documentare la subiectul „Macro- and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation”.	1
29.09.2025	Analiza surselor de documentare identificare0 la subiectul „Macro-	1

	and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation”.	
TOTAL		9

Anexa 2. Lista lucrărilor consultate în cadrul proiectului

1. ALBIN, M., JEANNERET, J.-F. (1987). *Le bilinguisme : vivre avec deux langues*. Librairie Droz.
2. BATEMAN, J. A. (2014). *Text and Image. A Critical Introduction to the Verbal/Visual Divide*. Routledge.
3. BIALYSTOK, E. (2007). Bilingualism, mind, and brain. *Psychological Science in the Public Interest*, 7(2), 89–129.
4. BIALYSTOK, E., CRAIK, F. I. M., LUK, G. (2008). Cognitive control and lexical access in younger and older bilinguals. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 34(4), 859–873.
5. BORODO, M. (2007). *Translation, Globalization and Younger Audiences. The Situation in Poland*. Peter Lang.
6. DEVDEREA, I. (2022). Editurile din Basarabia și traducerile. In M. Constantinescu et alii (eds.), *O istorie a traducerilor în limba română*, vol. II. Editura Academiei Române (pp. 1182-1189).
7. GIL-BAJARDÍ, A., ORERO, P., ROVIRA-ESTEVA, S. (eds.). (2012). *Translation Peripheries. Paratextual Elements in Translation*. Peter Lang, pp. 117-134.
8. GROSJEAN, F. (2015). *Parler plusieurs langues : Le monde des bilingues*.
9. KRESS, G. (2003). *Literacy in the New Media Age*. Routledge.
10. KROLL, J. F., STEWART, E. (1994). Category interference in translation and picture naming: Evidence for asymmetric connections between bilingual memory representations. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 20(5), 1065–1080.
11. LATHEY, G. (2006). *The Translation of Children’s Literature. A Reader, Multilingual Matters*.
12. MAHASNEH & ABDELAL, (2022). *Resemiotization of Illustrations in Children’s Picture Books Between English and Arabic*. In *Sage Open*.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/21582440221093364>.
13. OITTINEN, R. (2000). *Translating for Children*. Routledge.
14. PAVLENKO, A. (2001). „In the world of the tradition, I was unimagined”: Negotiation of identities in cross-cultural autobiographies. *International Journal of Bilingualism*, 5(2), 317–344.
15. PEDERZOLI, R. (2012). *La traduction de la littérature d’enfance et de jeunesse et le dilemme du destinataire*. Peter Lang.
16. SAPIRO, G. (2012). *Traduire la littérature et les sciences humaines. Conditions et obstacles*. Ministère de la Culture et de la Communication.
17. TOGATO, G., MACIZO, P., BAJO, M. T. (2022). Automaticity and cognitive control in bilingual and translation expertise. *Canadian Journal of Experimental Psychology*, 76(1), 29–43.
18. VAN COILLIE, J.; MCMARTIN, J. (2020). *Children’s Literature in Translation: Texts and Contexts*. Leuven University Press.

19. ВЛАХОВ, С., ФЛОРИН, С. (1980). *Непереводимое в переводе*. Изд-во «Международные отношения».
20. ДИДЕНКО, Н. (2020). Особенности и способы перевода названий серий мультфильма «Маша и медведь» на польский язык. *Acta Polono-Ruthenica*, XXV/2, 173-185.
21. КОМИССАРОВ, В. (1990). *Теория перевода (лингвистические аспекты)*. Изд-во «Высшая школа».

Anexa 3. Subiecte importante și actuale ce țin de proiect și care ar putea fi abordate în cadrul unor viitoare publicații

1. Creativitatea în traducerea în română a comicsurilor pentru copii.
2. Traducerea eronată a toponimelor în cărțile pentru copii din România și RM.
3. Multimodalitate în traduceri repetate ale poveștilor pentru copii.
4. Traducerea cimiliturilor în română.
5. Corelația iconă-text în cărțile pentru copii, traduse în română.
6. Dificultățile traducerilor în română a cărților de poezii pentru copii.
7. Probleme de ordin general și particular în retraducerea în română a cărților pentru copii.

Anexa 4. Lista articolelor elaborate în cadrul proiectului

1. FOGHEL, E., BALAÂCHI, R.-N. *Aspects ludiques et créativité dans la traduction des titres de littérature de jeunesse*

NOTĂ: lucrarea în cauză a fost elaborată ca comunicare științifică la Conferința Studențească Liber@t, 13-15 noiembrie 2025, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. După desfășurarea lucrărilor forului menționat, ea a fost înaintată spre publicare ca articol în revista *Atelier de traduction*, care apare în cadrul universității nominalizate. Dăm, mai jos, textul integral al ei:

ASPECTS LUDIQUES ET CRÉATIVITÉ DANS LA TRADUCTION DES TITRES DE LITTÉRATURE DE JEUNESSE

**Ecaterina FOGHEL, dr., chargée de cours
Université « Alecu Russo » de Bălți
Raluca-Nicoleta BALAȚCHI, dr., maître de conférences
Université « Ștefan cel Mare » de Suceava**

Abstract

To explore the ways in which the playful dimensions of titles are transferred across language–culture systems, this article analyzes several concrete cases of children’s literature

translated from Romanian into French and vice versa. One of the greatest challenges for the translator of children's literature is to reconcile fidelity and playfulness. Literal translation is most often impossible due to its obvious limitations: word-for-word renderings frequently strip titles of their wordplay, rhymes and cultural references, thereby depriving them of their expressive richness. A creative approach is therefore usually necessary, turning the translation of a title into a complex puzzle.

The selected titles are analyzed from a structural perspective. Several translation cases are commented on and interpreted, with particular attention to the effectiveness of the strategies used to preserve playfulness and creativity in the translated versions.

Keywords: title, playfulness, creativity, translation, children's literature.

La littérature de jeunesse se définit essentiellement par sa vocation éducative et par son appel aux sens ainsi qu'à la sensibilité des humains en devenir. L'écriture et la traduction pour les enfants et les jeunes est un processus où le jeu, au sens de plaisir, créativité, curiosité, devient essentiel et obligatoire. Le jeune public découvre le monde par le jeu, l'imagination et l'expérimentation. L'auteur ou le traducteur doit donc intégrer cette dimension ludique dans sa démarche, sous peine de perdre l'intérêt du lecteur. Cet aspect « provocateur » vient du fait qu'on doit bousculer la langue, les codes et la narration pour éveiller la curiosité du lectorat jeunesse.

La dimension ludique est déterminante tant dans l'activité de l'auteur, que dans celle du traducteur des textes pour enfants, car pour ceux-ci jouer c'est apprendre et comprendre tout ce qui tient du monde environnant, du langage, des émotions etc. La littérature de jeunesse prolonge cette logique: l'auteur invente des univers où l'enfant apprend en s'amusant. À son tour, le traducteur a la responsabilité de maintenir vivante la curiosité du jeune lectorat et de préserver la joie de la découverte que la lecture de l'ouvrage traduit est censée garantir.

La lecture de tout ouvrage commence dès le titre. Le titre est un seuil du texte, une porte d'entrée qui oriente déjà la lecture et conditionne la réception du lecteur, en lui créant un certain horizon d'attente. Si le corps du texte offre au traducteur un espace de liberté où il peut recourir à des paraphrases, des adaptations ou des reformulations pour atteindre une équivalence à la fois exacte et artistique, la traduction du titre, en revanche, constitue un défi bien plus exigeant. Le traducteur doit en effet concilier concision, expressivité et pouvoir d'incitation, tout en respectant l'esprit de l'œuvre originale et la sensibilité du lectorat cible.

Tout titre crée des attentes, suscite la curiosité et oriente l'interprétation avant même la lecture. Traduire un titre, c'est donc traduire une promesse, celle du ton, du genre, de l'émotion ou du jeu que le livre va offrir. La traduction d'un titre est toujours un exercice de tension entre fidélité et séduction au prix d'un éventuel éloignement sémantique. Le traducteur doit trouver l'équilibre entre fidélité au sens et impact sur le lecteur. Un titre trop littéral peut sembler fade ou étrange, tandis qu'un titre trop libre risque de trahir le ton de l'œuvre.

Il est hors de questions de considérer que le rôle du titre d'un ouvrage littéraire peut être négligé dans la réception et l'interprétation d'un texte. C'est Umberto Eco qui dit que selon les conventions narratives le titre sert d'indicateur thématique pour le lecteur, « il lui dit de

quoi le texte veut s'occuper » (Eco 1985, p. 92). De son point de vue le titre est un élément de la communication entre l'auteur et son public. Cela ne signifie pas que le lecteur connaît tout dès le titre, mais qu'il reçoit un signal sur le sens ou l'atmosphère de l'œuvre. Ainsi, le titre préfigure la lecture et donne des repères thématiques ou stylistiques.

Si l'on se réfère à la typologie des fonctions du titre établie par Gérard Genette dans *Seuils* (Genette 1987, p.80), il est possible de distinguer les fonctions désignative, descriptive, connotative et séductrice (ou de valorisation). Dans le contexte de la littérature de jeunesse, la fonction séductrice apparaît comme la plus déterminante. En effet, le titre constitue souvent le premier contact entre le jeune lecteur et l'ouvrage - il doit donc susciter immédiatement l'intérêt, la curiosité ou le plaisir anticipé de la lecture.

Cette fonction de séduction s'exerce principalement à travers divers procédés linguistiques et stylistiques visant à capter l'attention du destinataire. Les auteurs recourent volontiers à des jeux de langage (calembours, détournements d'expressions, néologismes), à des effets sonores (allitérations, assonances, rimes internes) ou à des structures ludiques qui rendent le titre à la fois attrayant et mémorisable. Ces mécanismes participent non seulement à la valorisation de l'œuvre, mais aussi à la construction d'un horizon d'attente spécifique au jeune public, fondé sur le plaisir, la surprise et la reconnaissance du jeu.

Ainsi, dans la littérature de jeunesse, le titre ne se limite pas à une simple désignation de l'œuvre: il agit comme un véritable instrument de médiation et de séduction, orientant la réception du texte et renforçant sa dimension ludique et affective.

Un titre littéraire destiné à un jeune public peut séduire par la musicalité de sa forme, la créativité de son lexique et la dimension ludique qu'il véhicule. L'attrait du titre repose souvent sur des procédés tels que les jeux de mots, les rimes, les allitérations, les sonorités évocatrices ou les associations inattendues d'images et de termes. Ces éléments, aisément mémorisables, favorisent une réception positive et contribuent à établir une relation de connivence entre l'auteur et le jeune lecteur.

L'un des plus grands défis du traducteur de littérature jeunesse est de concilier fidélité et ludisme. La traduction littérale est le plus souvent inapplicable en raison de ses limites évidentes: les traductions mot à mot privent fréquemment les titres des jeux de mots, des rimes et des références culturelles, en les dépouillant de leur richesse expressive. Une approche créative est donc le plus souvent nécessaire, ce qui transforme la traduction du titre en un véritable labyrinthe.

Dans le but d'observer et d'évaluer les différentes modalités de transposition des éléments ludiques d'un titre lors du passage d'un système langue-culture à un autre, nous examinerons plusieurs cas concrets de traduction d'ouvrages de littérature de jeunesse, principalement du roumain vers le français et inversement.

En adoptant une perspective formaliste dans le but de classer les titres de littérature de jeunesse, nous nous éloignerons des critères habituellement cités dans ce domaine (titres explicites vs implicites; titres descriptifs, allusifs ou informatifs (Tehrani, Raissossadati 2011, p. 86)) pour proposer de considérer l'ensemble des titres comme pouvant s'inscrire dans l'une des catégories structurelles suivantes:

- titres uninominaux (qui se composent d'un seul nom propre ou commun, articulé ou non);
- titres syntagmatiques (qui consistent d'un syntagme non-verbal);

- titres - formules énonciatives (qui contiennent un verbe conjugué ou une structure qui exprime une action ou un énoncé complet, donnant au titre la forme d'une phrase ou d'une proposition).

Dans le cas des titres uninominaux, on recourt très souvent à des noms propres ou sobriquets qui possèdent une sonorité ludique, rythmée ou amusante. Les jeunes lecteurs étant particulièrement sensibles aux sons, aux rythmes et aux répétitions, ce choix n'est pas anodin et répond à plusieurs objectifs littéraires, esthétiques et psychologiques. Le nom du héros, dans la littérature jeunesse, est porteur d'un univers comique ou poétique. Ce nom, qui est parfois un surnom, agit comme une porte d'entrée dans l'imaginaire, en ancrant le personnage dans une sonorité familière, drôle ou tendre.

La sonorité des noms choisis pour les titres d'ouvrages de jeunesse repose souvent sur des effets phoniques simples et plaisants, qui facilitent la mémorisation et la prononciation. Les auteurs exploitent volontiers des structures sonores répétitives et harmonieuses. On y trouve la répétition de syllabes (comme dans Trotro, Dodo, Loulou ou Guguță, Titirez) et beaucoup de sons vocaliques: a, o, i, u, ă (comme dans Tchoupi, Loulou, Nemo, Ciuboțel, Păsărel), qui sont faciles à articuler et agréables à prononcer. Cette répétition évoque les onomatopées et le babillage du tout-petit, ce qui rend le nom à la fois amusant et rassurant. Elles donnent aux noms un caractère chantant et joyeux, qui attire l'attention et favorise l'attachement affectif. La structure douce et ronde de ces sons crée une musique familière, proche des chansons ou comptines.

Des noms propres de personnages tels que Nătăfleăță, Guguță, Ciuboțel, Păsărel et d'autres, possèdent une mélodie verbale qui capte l'attention, amuse et se mémorise facilement. Dans tous les cas évoqués, la sonorité des noms devient un point d'accroche sensoriel, elle rend le personnage vivant et sympathique avant même qu'on ne découvre son histoire. Ainsi, le jeu sonore devient un outil de connivence et d'attachement, renforçant le lien affectif entre le jeune lecteur et le héros. Ces choix linguistiques révèlent que, dans la littérature destinée à l'enfance, la musicalité du mot n'est pas un simple ornement: elle constitue une véritable porte d'entrée vers le plaisir de lire et d'imaginer.

Lorsqu'il s'agit de traduire ces noms de personnages issus de la littérature de jeunesse et figurant dans les titres des ouvrages, le traducteur se heurte à une tâche particulièrement délicate. En effet, ces noms, souvent construits sur des jeux sonores, possèdent dans la langue d'origine une cohérence interne mêlant à la fois la musicalité et le sens. Ils sont porteurs de connotations culturelles, d'associations inconscientes ou humoristiques qui ne peuvent être perçues qu'à travers la langue source. Dès lors, le traducteur doit opérer un choix: préserver le caractère ludique et la musicalité du nom, quitte à s'éloigner du sens premier, ou bien conserver la valeur sémantique et symbolique du nom au détriment de sa sonorité originale. Ce dilemme illustre la complexité du travail de traduction, qui ne consiste pas seulement à transposer des mots, mais à recréer un effet global équivalent pour le jeune lecteur du public cible. Traduire un nom inventé pour un enfant, c'est donc chercher un équilibre fragile entre fidélité et créativité, afin de maintenir, au-delà des différences linguistiques, le même plaisir de reconnaissance, de jeu et d'imagination.

Analysons le cas de la traduction du nom Nătăfleăță, créé par l'écrivain bessarabien Aureliu Busuioc, auteur de deux recueils d'histoires pour enfants: « Noile aventuri ale lui Nătăfleăță

» (1978), « Pară mălaiată în gura lui Nătăfleață » (1991) et « Întâmplări cu Nătăfleață » (2003). Ce nom amusant constitue un néologisme ludique, formé selon les mécanismes expressifs du roumain populaire. Il résulte du rapprochement de deux radicaux, nătărau (fr. nigaud, simplet) et fleac (fr. bagatelle, chose sans importance), auxquels s'ajoute le suffixe -ță, typique des surnoms familiers à valeur moqueuse. L'ensemble donne un sobriquet à la fois affectueux et ironique, qui reflète parfaitement la personnalité du héros de Busuioc: un enfant rêveur, naïf et maladroit, plein de bonne volonté mais toujours un peu tête en l'air.

Lorsqu'il s'agit de transposer les effets sonores et expressifs du nom Nătăfleață dans une autre langue, la tâche du traducteur devient particulièrement ardue. Les deux traductions connues, celle de Victor Chirinciuc en français, intitulée Les nouvelles aventures de Natafliatsa (1986), et celle de Dionisie Badarau en anglais, Duffer's New Adventures (1986), ne parviennent pas à restituer pleinement le potentiel ludique et expressif du nom original.

Dans la version française, le traducteur a choisi de transcrire le nom de manière à en conserver la prononciation proche de l'original roumain. Cette solution privilégie la fidélité phonétique, mais elle efface la transparence sémantique que perçoit un lecteur roumanophone, pour qui les composants nătărau et fleac évoquent immédiatement la bêtise naïve et l'insignifiance comique du personnage. Le lecteur francophone, lui, se retrouve face à un nom certes exotique et amusant à l'oreille, mais privé de toute signification interne.

Quant à la version anglaise, Duffer's New Adventures, elle tente de traduire le sens global du personnage plutôt que la forme du nom. Le mot duffer, qui signifie « nigaud » ou « maladroit », rend bien l'esprit du héros, mais au prix de la disparition totale du jeu sonore et affectif contenu dans Nătăfleață. On perd ainsi la dimension poétique et identitaire du nom, qui chez Busuioc fonctionne comme un véritable portrait verbal.

Un problème analogue se pose dans le cas de la traduction du nom du personnage Guguță, créé par l'écrivain moldave Spiridon Vangheli. Dans les différentes versions traduites: Guguze en anglais (traduction de Miriam Morton), Gougoutze en français (Dumitru 2013), Gugutse en estonien, Guguce en lituanien, Гугуцэ en russe ou encore Гугуце en bulgare (Bostan 2019), les traducteurs ont unanimement choisi de préserver la sonorité du nom original, en recourant à des transcriptions ou adaptations phonétiques. Cette stratégie assure une certaine fidélité auditive à l'œuvre source, mais elle se fait au prix de la perte du sens expressif et affectif que le nom véhicule pour un lecteur roumanophone.

En roumain, Guguță évoque, par sa terminaison diminutive en -uță, la petitesse, la tendresse et la mignonnerie, autant de qualités qui correspondent parfaitement à la personnalité du jeune héros: un garçon vif, drôle, naïf et débordant d'imagination. Ce diminutif fonctionne comme un marqueur affectif immédiatement perceptible dans la langue d'origine. Il invite le lecteur à la sympathie et à l'attachement. Or, dans les versions traduites, ce lien émotionnel se perd presque entièrement: pour un lecteur non roumanophone, Guguze ou Gougoutze n'évoquent ni la petitesse ni la douceur, mais seulement un nom étrange, sonore et exotique. Il n'existe plus de véritable jeu entre ce qui s'articule et ce qui se comprend, entre le plaisir des sons et la valeur expressive du mot. Le nom original, dans la langue source, ne se contente pas d'identifier un personnage, il fonctionne comme une petite blague linguistique, un clin d'œil complice entre l'auteur et le jeune lecteur. Chez Vangheli, Guguță n'est pas

seulement un nom, mais une formule tendre et rythmée, presque une onomatopée, qui évoque le rire, la vivacité et la spontanéité de l'enfance. Lorsqu'on le réduit à une simple transcription phonétique, comme Guguze ou Gougoutze, on supprime toute la dimension de jeu et d'ironie affectueuse qui s'y attachait. Autrement dit, il ne reste que le son, dépouillé de sa charge culturelle, humoristique et émotionnelle.

Ainsi, comme dans le cas de Nătăfleată, la priorité accordée à la musicalité du nom se fait au détriment de sa valeur sémantique et symbolique, essentielle pour le public enfantin. Le jeune lecteur, qui perçoit spontanément la dimension affective du langage, ne reçoit plus le même signal émotionnel. Ce type de perte illustre la difficulté fondamentale de la traduction de la littérature pour enfants: comment recréer, dans une autre langue, un univers sonore et affectif propre à l'enfance, où chaque nom, par sa forme même, exprime déjà une part du caractère du héros.

Ces exemples montrent à quel point la traduction de noms propres inventés dans la littérature de jeunesse exige un équilibre délicat entre fidélité linguistique, musicalité et effet sur le lecteur: le traducteur doit choisir entre préserver la saveur sonore de l'original ou restituer la charge sémantique et émotionnelle qu'il véhicule, ces deux dimensions étant rarement conciliables dans leur intégralité. En perdant sa double fonction phonique et symbolique, le nom traduit devient un simple signe étranger, amusant peut-être, mais sans épaisseur ludique ni affective. Le personnage perd alors une partie de sa force de séduction et de sa capacité à provoquer chez le lecteur ce sourire complice qui fait tout le charme des œuvres enfantines.

Pourtant, dans la littérature de jeunesse, la transparence sémantique du nom propre figurant dans le titre d'une œuvre revêt une importance particulière, car elle influence directement la perception et le choix du lecteur. Le titre, constituant le premier contact entre l'enfant et le livre, doit éveiller la curiosité, mais aussi offrir un indice de sens sur la nature du personnage principal. Un nom transparent, c'est-à-dire porteur d'un contenu lexical ou affectif reconnaissable (Le Petit Nicolas, Fifi Brindacier, Petit Ours Brun), permet à l'enfant d'anticiper le ton et le registre du récit, qu'il soit comique, tendre ou aventureux. En revanche, lorsqu'un nom étranger ou inventé perd sa signification interne lors de la traduction, le jeune lecteur se retrouve face à une forme sonore opaque, qui amuse peut-être par sa musicalité, mais ne l'aide pas à construire une première représentation du héros. Or, dans un titre, le nom du personnage agit comme une promesse narrative: il oriente les attentes, crée une connivence immédiate et favorise l'identification. La perte de transparence sémantique, dans ce contexte, peut affaiblir le lien initial entre le lecteur et le texte, en réduisant le nom à un simple signe phonétique dépourvu de contenu culturel ou émotionnel. Ainsi, la traduction d'un nom propre dans un titre ne relève pas seulement d'un choix linguistique, elle engage aussi une réflexion sur la fonction sémiotique et affective du nom dans la communication littéraire destinée à l'enfance.

La rime dans les titres d'ouvrages pour enfants a également une fonction ludique motivationnelle et communicative. Les titres à rime constituent une caractéristique récurrente de la littérature de jeunesse, où ils jouent un rôle d'accroche sonore et affective. Cette stratégie ludique est principalement associée aux titres de type structurel syntagmatique ou de type formule-énoncé.

La rime agit comme une véritable stratégie d'attraction: elle invite le jeune lecteur à entrer

dans le livre par le plaisir du rythme et du son, transformant le titre lui-même en un petit jeu linguistique. Ce procédé permet d'adoucir le ton de la communication entre l'auteur et l'enfant, en instaurant d'emblée une relation complice et bienveillante. Le titre rimé capte l'oreille de l'enfant en activant un premier contact ludique entre le petit lecteur et le livre, représentant une forme de promesse poétique qui incite l'enfant à s'aventurer plus loin dans l'histoire.

Quand un enfant lit ou entend un titre simple et chantant, facile à répéter et à mémoriser, il ressent une satisfaction phonique immédiate: il s'amuse à en reproduire le rythme, ce qui suscite la curiosité et le plaisir anticipé de la lecture. Cette musicalité transforme l'acte de lire en une expérience sensorielle et joyeuse, où le langage devient jeu avant même que le récit ne commence.

Le titre rimé fonctionne comme une véritable formule de salut adressée à l'enfant, établissant dès les premières lignes une complicité et un ton affectueux. En proposant un rythme chantant et des sonorités plaisantes, il offre un avant-goût du style et de l'atmosphère de l'œuvre, préparant le jeune lecteur à ce qui l'attend à l'intérieur du livre. Mais le rôle du titre ne se limite pas à la simple séduction phonique: il remplit également une fonction pédagogique subtile mais puissante. La répétition des sons et la musicalité de la rime sollicitent des mécanismes cognitifs essentiels pour l'enfant: elles favorisent la mémorisation, la reproduction orale et la facilité de partage des informations contenues dans le récit ou le poème. En prononçant ou en chantant le titre, l'enfant s'exerce à la maîtrise du langage, développe sa fluidité verbale et s'approprie les notions clés de l'histoire avant même d'en avoir exploré le contenu. Ainsi, le titre rimé agit simultanément comme signal affectif, outil de jeu linguistique et levier pédagogique, préparant le terrain pour une lecture active, plaisante et formatrice.

L'écrivain moldave Aurel Scobioală exploite particulièrement bien ce procédé dans plusieurs de ses titres, tels que Micu cel Tare din grupa Mare, Vorba bună ne adună ou Ce te-nvață o povață. Ces formules rythmées, aux sonorités familières et amusantes, reflètent parfaitement l'esprit de la littérature enfantine: un univers où la langue se fait musique, complicité et apprentissage, éveillant à la fois l'imaginaire et le goût des mots.

Dans la traduction anglaise de Dionisie Badarau, Micu cel Tare din grupa Mare devient presque littéralement Strong Brave Boy from the Senior Group. Cette version perd l'essentiel de l'effet de rime qui rendait le titre original à la fois plaisant et mémorable. Le nom propre Micu, générique et affectueux dans la version roumaine, est remplacé par le terme neutre boy, ce qui dépersonnalise le protagoniste et réduit sa singularité: il n'est plus ce petit personnage tendre et malicieux, mais un simple garçon générique.

De même, l'antithèse implicite contenue dans Micu cel Tare, qui associait avec ironie le caractère modeste et le désir de grandeur de l'enfant, disparaît totalement. La traduction ne conserve que des épithètes descriptives et plates: strong et brave qui manquent de l'expressivité et de la subtilité humoristique du texte original. Enfin, la rime entre tare et mare, moteur sonore et mnémotechnique du titre, est perdue, diminuant sa facilité de répétition et sa capacité à marquer la mémoire de l'enfant.

Dans l'ensemble, cette traduction anglaise ignore l'effet psychologique et ludique du titre: le lecteur anglophone ne bénéficie plus de la petite complicité que le texte roumain instaurait,

ni de la mise en jeu affective et humoristique qui encourageait l'enfant à se percevoir, pendant la lecture, comme grand et puissant. L'expérience interactive, qui faisait de la lecture un jeu de langage et d'imagination dès le titre, est donc largement atténuée dans la version traduite.

La traduction russe de *Micu cel Tare din grupa Mare* par Vitalii Baltag, *Удалец-молодец из старшей группы*, illustre une approche beaucoup plus subtile et fidèle à la fonction originale du titre. Contrairement à la version anglaise, Baltag cherche à restituer l'effet de jeu de mots et de rime, tout en conservant le ton d'ironie bienveillante qui caractérise le texte roumain. L'emploi de l'expression *Удалец-молодец* associe un registre élogieux et exagéré à un personnage enfantin, recréant ainsi le mécanisme psychologique de l'œuvre: l'encouragement par l'exagération, qui invite l'enfant à rire de ses propres travers sans se sentir jugé, et à se percevoir comme plus grand ou plus courageux qu'il ne l'est réellement. En plus, l'expression « *Удалец-молодец* » est emblématique du langage des contes populaires russes, et son emploi ne se limite pas à une simple description d'un héros courageux ou habile. Elle joue un rôle stylistique et culturel spécifique qui enrichit le texte pour le jeune lecteur. Cela crée un repère narratif rassurant et une musicalité accessible, proche de la langue parlée, que l'on retrouve dans les récits traditionnels oraux.

La présence d'une rime partielle dans la première partie du titre, même si elle n'étend pas le schéma rythmique à l'ensemble de la phrase, joue un rôle important dans l'attractivité et la mémorabilité du titre. Elle crée un rythme sonore agréable et stimule le plaisir phonétique, tout en renforçant le caractère comique de l'ensemble. Par ce double effet ludique et psychologique, la traduction russe réussit à préserver l'essentiel de la stratégie narrative et affective de l'original: le nom et le titre deviennent un vecteur de complicité entre le texte et le lecteur, tout en préparant l'enfant à une expérience de lecture qui mêle humour, imagination et identification au héros.

En comparaison avec la version anglaise, cette traduction montre qu'il est possible de combiner fidélité phonique, expressivité sémantique et dimension affective, et que le traducteur peut ainsi recréer dans la langue cible l'interaction subtile entre le son, le sens et le jeu psychologique qui rend la littérature de jeunesse si particulière.

La variante française du titre, *Le petit vaillant du groupe des grands*, proposée par Victor Banaru (Ciocoi 2022, p. 28), mérite une attention particulière en raison de la finesse et de la complexité de son travail traductif. Loin d'une simple transposition lexicale, le traducteur accomplit ici une véritable opération de recréation poétique, visant à restituer non seulement le sens, mais aussi la musicalité, la légèreté et le ton ludique du titre original.

La construction du titre français se distingue par une sonorité simple et rythmée, qui évoque immédiatement le registre de la comptine ou du jeu enfantin. L'usage du syntagme « *le petit vaillant* », aux allitérations douces et aux accents réguliers, confère au titre une valeur incantatoire et mémorable, propice à la répétition, ce qui est une qualité essentielle dans la littérature destinée à la jeunesse. Par cette musicalité, V. Banaru parvient à maintenir la dimension orale et populaire propre à l'univers de l'auteur d'origine.

Sur le plan sémantique, la traduction conserve la tonalité d'encouragement teintée de bienveillance condescendante caractéristique du texte source. L'oxymore « *le petit vaillant* » résume avec efficacité la tension entre faiblesse apparente et force intérieure, tandis que

l'antithèse entre « petit » et « grand » reflète avec subtilité la dynamique d'opposition typique des contes et des récits pour enfants: celle du faible qui triomphe du fort, du « petit » qui trouve sa place parmi les « grands ».

En outre, le traducteur semble avoir su s'impliquer affectivement et créativement dans le processus de traduction. Loin d'une restitution neutre, son choix témoigne d'une véritable adhésion à l'esprit du texte original. On perçoit, à travers cette reformulation, qu'il a compris et partagé l'intention ludique et poétique de l'auteur, cherchant à recréer non seulement un sens, mais une expérience de lecture: celle du plaisir, de la répétition et du rythme.

Ainsi, la traduction proposée par Victor Banaru illustre un cas exemplaire de traduction créative dans le domaine de la littérature enfantine: elle parvient à concilier fidélité au contenu et reconstruction formelle en français, tout en respectant les impératifs esthétiques et émotionnels du texte source.

La célèbre collection d'albums pour enfants « Drôles de petites bêtes », créée par Antoon Krings en 1994, s'impose comme un univers poétique et visuel d'une grande cohérence, où chaque album repose sur une harmonie entre le nom du personnage, son apparence et sa personnalité. Ces albums destinés aux jeunes enfants se distinguent par leurs titres accrocheurs, construits sur des jeux de sons, de rimes et d'assonances: Mireille l'abeille, Siméon le papillon, Camille la chenille, Margot l'escargot, Adèle la sauterelle, Luce la puce entre autres.

Cette structuration sonore contribue de manière essentielle à la réussite de la série: elle facilite la mémorisation, suscite la sympathie immédiate du jeune lecteur et instaure une relation affective et ludique entre l'enfant et le personnage.

La dimension sonore est ici indissociable du sens. Le nom n'est pas un simple identifiant: il agit comme un signe poétique total, où le rythme, la musicalité et le caractère humoristique reflètent la nature de l'animal et de son rôle narratif. C'est pourquoi la traduction de ces albums pose un défi considérable: il ne s'agit pas seulement de traduire des mots, mais de reconstruire un système de jeu linguistique qui repose sur la rime, la familiarité phonétique et la connotation affective.

Une traduction littérale serait inévitablement vouée à perdre l'esprit du texte; une traduction réussie doit donc adopter une démarche créative et adaptative, en recréant dans la langue cible des associations sonores et affectives équivalentes. C'est ce que l'on observe dans les versions roumaines réalisées par la traductrice Loreta Budin, qui s'est brillamment approprié « les règles du jeu » inventées par Krings.

Ainsi, les personnages deviennent: Apollon le grillon - Victoraș greieraș, Violette la discrète - Violeta discreta, Huguette la guêpe - Anișoara viespișoara, Marguerite, la petite reine - Crina regina.

Dans chacun de ces cas, la traductrice parvient à reproduire la structure sonore binaire et rythmique du titre français, tout en adaptant les prénoms et les suffixes diminutifs à la sensibilité linguistique et culturelle roumaine. Ces choix témoignent d'une maîtrise subtile de la traduction poétique, où le respect du sens littéral s'efface devant la nécessité de préserver le ton ludique et la musicalité du texte source.

Loreta Budin valorise ainsi toutes les dimensions du travail traductif: phonétique, sémantique et émotionnelle. En recréant des rimes internes et des diminutifs typiquement

roumains, elle réussit à maintenir la fonction ludique et éducative des albums de Krings. Son adaptation met en évidence l'idée que la traduction pour enfants n'est pas une simple transposition linguistique, mais un acte de création parallèle, fondé sur la compréhension intime du rythme, du ton et de la joie de dire qui caractérisent le texte d'origine.

En définitive, la réussite des traductions de « Drôles de petites bêtes » (ro. Întâmplări drăguțe cu animăluțe) repose sur la capacité du traducteur à renouer avec le jeu du langage enfantin, à inventer des équivalents sonores aussi naturels et réjouissants dans la langue d'arrivée qu'ils le sont dans la langue source. Loreta Budin, en respectant ces principes, offre un exemple éloquent d'une traduction littéraire qui devient, à son tour, œuvre de création.

En évoquant l'approche créative dans la traduction des titres, il convient également de souligner l'importance du jeu visuel, qui dépasse le seul niveau linguistique. Les rimes ingénieuses, le rythme musical du titre, les allitérations mémorables ou encore les néologismes inventifs contribuent à éveiller la curiosité du lecteur. Toutefois, cet aspect verbal doit être accompagné par une dimension iconographique tout aussi expressive.

En effet, la vivacité et l'attractivité de l'image de couverture renforcent la portée ludique et suggestive du titre. Une couverture à la fois pertinente et esthétiquement séduisante ne se limite pas à illustrer le texte: elle en prolonge le sens, en accentue le pouvoir d'évocation et peut influencer la réception globale de l'œuvre.

Ainsi, dans une approche traductive véritablement créative, le mot et l'image forment un ensemble cohérent, où le langage visuel complète et amplifie la poétique du titre et stimulent la créativité des jeunes lecteurs.

Le rôle de la créativité dans le développement cognitif des enfants est fondamental. Le langage ludique utilisé dans les titres d'ouvrages pour la jeunesse ne se limite pas à divertir, il stimule activement la croissance intellectuelle et imaginative des jeunes esprits:

- il favorise la pensée créative. En jouant avec les sons, les mots et les images mentales, le langage ludique développe la pensée flexible, l'association d'idées et les capacités de résolution de problèmes - des compétences essentielles pour l'apprentissage tout au long de la vie. Les titres comme Guguță, Nătăfleală ou Poil de carotte ne sont pas de simples noms: ils condensent des univers symboliques et affectifs. En s'identifiant à eux, l'enfant lecteur apprend à reconnaître et accepter ses propres faiblesses, à comprendre que les difficultés font partie du processus de croissance et à développer l'empathie envers les autres.
- il renforce la confiance en soi. Les recherches montrent que le jeu imaginaire par le langage aide les enfants à se sentir plus sûrs de leurs propres capacités créatives (Tarrega 2007). En manipulant les mots et en explorant de nouvelles formes d'expression, ils découvrent qu'ils peuvent créer, inventer, transformer le monde par le langage.
- il encourage la curiosité et l'ouverture d'esprit. Les titres qui invitent les enfants à « imaginer au-delà des mots » nourrissent la curiosité intellectuelle et incitent à l'exploration symbolique. Ce type de langage ouvre la voie à une lecture active et réflexive, où le plaisir du jeu se mêle à la découverte du sens.

Ainsi, la créativité langagière dans les titres pour enfants ne représente pas seulement un attrait esthétique ou commercial: elle constitue un outil cognitif et éducatif puissant, qui

participe à la formation de l'imagination et de la pensée critique dès le plus jeune âge. À la suite du rassemblement de toutes les réflexions et analyses précédentes, nous sommes parvenus à plusieurs conclusions éloquentes et importantes, qu'il convient de prendre en considération lorsque l'on s'aventure dans la traduction des ouvrages de littérature jeunesse. La première thèse qui s'impose à l'issue des études menées est que la dimension ludique est intrinsèque aux titres de la littérature de jeunesse, quelle que soit la langue. Deuxièmement, la traduction de ces titres requiert un effort créatif particulier, visant à concilier la forme et le sens du titre original, tout en préservant son pouvoir d'évocation et son attractivité pour le jeune lecteur. Enfin, les titres traduits, par leur créativité et leur caractère ludique, contribuent à stimuler le développement cognitif, la curiosité et la sensibilité esthétique des jeunes lecteurs.

En somme, la créativité linguistique et traductive dans la littérature de jeunesse ne relève pas uniquement du jeu, mais elle constitue un véritable instrument de formation intellectuelle et imaginative qu'il convient de mettre en valeur et de prendre en compte.

Bibliographie:

1. BOSTAN, Constantin. Spiridon Vangheli: Destăinuiri din țara lui Guguță, copilul care a cucerit lumea. Chișinău: Editura „Guguță”, 2019. 440 p. ISBN: 978-9-975-12966-4
2. CIOCOI, Tatiana, CAZACU, Parascovia, SALAUR, Marina, HOROSII, Dina, TERZI, Lilia, TERZI, Margarita, MOISEI, Alexandra. Din conul de umbră: câteva considerații privind traducerile literare moldovenești din perioada sovietică și post-sovietică. In: Materiale ale Colocviului Internațional ”Traducerea – Act Creativ: Între știință și artă”. Chișinău: USM, 2022. pp. 20-29.
3. DEMOMBOURG, Héloïse. Les différents procédés de traduction dans la littérature de jeunesse. In: La Clé des Langues [en ligne], Lyon, ENS de LYON/DGESCO (ISSN 2107-7029), septembre 2011. Consulté le 26/10/2025. Disponible en ligne: <https://cle.ens-lyon.fr/anglais/litterature/litterature-britannique/les-differents-procedes-de-traduction-dans-la-litterature-de-jeunesse>. Consulté le 25.10.2025.
4. DUMITRU, Diana- Raluca. Moldavie: Guguță, un personnage pour enfants privé de sa version animée. In: Regard sur l'Est. Revue en ligne. 15.06.2013. Disponible en ligne : <https://regard-est.com/moldavie-guguta-un-personnage-pour-enfants-prive-de-sa-version-animee>. Consulté le 29.10.2025.
5. ECO, Umberto. Lector in Fabula. Le rôle du lecteur. Biblio essais. Le livre de poche. Paris: Éditions Grasset & Fasquelle, pour la traduction française. 1985. 255 p. ISBN: 978-2-246-78479-1
6. GENETTE, Gérard. Seuils. Paris: Editions du Seuil, 1987. 436 p. ISBN: 2-02-052641-7
7. TARREGA, Ximo. Créativité et jeu. In: Cahiers de Gestalt-thérapie, 2007/1 nr. 20. pp. 7-40. Disponible en ligne: <https://shs.cairn.info/revue-cahiers-de-gestalt-therapie-2007-1-page-7?lang=fr>. Consulté le 01.11.2025.
8. TEHRANI, Fatemeh, RAISSOSSADATI, Reyhané. La traduction des titres littéraire. In: *Recherches en langue et Littérature Françaises*, 5(7), pp. 83-111. Disponible en ligne: https://www.academia.edu/83551472/La_traduction_des_titres_litt%C3%A9raires. Consulté le 31.10.2025.

Anexa 5. Lista articolelor elaborate și acceptate spre publicare

1. FOGHEL, Ecaterina, COȘCIUG, Anjela. Macro- and Micro-Context Determinations in the Selection of texts for Translation. Articolul dat este înaintat și acceptat spre publicare în vol. 2, 2025 al revistei „Philologica jassyensia”, Categoria A, indexată Web of Science. Dăm mai jos Adeverința de confirmare și textul integral al materialului în cauză:

Asociația Culturală „A. Philippide”
Str. Th. Pallady nr 14
Cod 700454 IAȘI
ROMANIA
Cont: RO98BRDE2405V29391912400
În lei: BRD Sucursala Independenței Iași.
Cod SWIFT: BRDEROBU
Cont IBAN: RO97BRDE2405V41309352400
Cod fiscal: 17062498

ADEVERINȚĂ

Vă informăm că Dna Conf. univ. dr. Anjela COȘCIUG și Dna Lector univ. dr. Ecaterina FOGHEL de la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Republica Moldova, au trimis spre publicare în revista „Philologica Jassyensia” articolul *Macro- and Micro-context Determinations in the Selection of Texts for Translation*.

Articolul va fi publicat în nr 2/ 2025, an XXI, al revistei, care apare la sfârșitul anului în curs. Menționăm că „Philologica Jassyensia” (<https://philologica-jassyensia.ro/>) aparține Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide” – Filiala din Iași a Academiei Române și Asociației Culturale „A. Philippide”. Este o publicație academică bianuală BDI, evaluată în A de către CNCS din România, indexată în Clarivate Analytics – Emerging Sources Citation Index, în EBSCO, PROQUEST, CEEOL și în alte baze de date internaționale (vezi site-ul revistei).

Directorul revistei „Philologica Jassyensia”

Președintele Asociației Culturale „A. Philippide”

Iași, 5 noiembrie 2025

Macro- and Micro-context Determinations in the Selection of Texts for Translation

Ecaterina FOGHEL*, Anjela COȘCIUG*

* “Alecu Russo” Balti State University, Republic of Moldova (ecaterina.foghel@usarb.md).

* “Alecu Russo” Balti State University, Republic of Moldova (angela.cosciug@usarb.md).

Keywords: *translation; selection of texts; macro-context factors; micro-context factors; external determination; subjectivity*

1. Introduction¹

Fundamental translation studies are inevitably interdisciplinary and they necessarily consider translation, both as a process and as a product, from a cross-domain perspective. When trying to understand the selection and interchangeability criteria, to reframe the methodology and instruments of the act of translating, or when evaluating the result of such a complex act, one has to fit together a great number of linguistic, cultural, historical, psychological, philosophical and sociological inputs. The socio-communicative value of a translated text can be fully revealed and genuinely appreciated only within a multi-branched research that takes into account, beside objective determinations, the subjectivity of the translator as a reflexive nexus between the author's creation and the public's perception.

Translating a literary text is always more than just a word transposition from one linguistic code to another. It also implies trans-editing and transformation of data, both at the level of form and expression. Resulting from a constant balancing between accuracy and acceptability, what is at stake in translation is to assure a smooth and easy reception of the reworked text by the targeted reader. Still, translation is not a completely free creation activity. There are certain implicit constraints that govern and orient the process so that the obtained text is equally meaningful and suggestive as the original.

If the subject of the translation is situated in the contact zone between cultures (Wolf 2007: 3), then its object constitutes a contact zone between people. The worldviews and communicative/expressive skills of the author and of the translator meet and generate a hybrid that is sufficiently faithful to the initial source and perfectly comprehensible and eloquent for the targeted audience.

There is always a macro- and a micro-context determining the translation. The macro-context is constituted of various historical, cultural and social objective factors that are unavoidably present at each stage of the reconstruction of the authentic text meaning to be translated, when establishing functional links between contacting languages, cultures and worldviews. The micro-context is determined by the translator's subjective choices, decisions and perceptions, starting with the first reading impressions and ending with personalized formulations or interpretations in the translated variant of the foreign text.

It goes without saying that human translation is a procedure much more complex than an automated straightforward building of language and meaning equivalences. Conscious

¹ This article was supported by a grant of the Ministry of Education and Research of Romania, CCCDI-UEFISCDI, project number PN-IV-PCB-RO-MD-2024-0497, within PNCDI IV and of the National Agency for Research and Development of the Republic of Moldova, project number 25.80013.0807.49ROMD.

translation effort implies a projection of individual representations on a given semiotic matrix. Some researchers redefine translation as “invention” or “construction of the Other” (Wolf 2007: 3), emphasizing the creative side of the translation exercise. That is one of the greatest differences between human translation and machine translation, as the machine is *a priori* deprived of imagination, emotional intelligence and is definitely not a cultural subject.

Aiming to observe and analyze the marks and manifestations of the translator’s subjectivity all over the translation process, we will start with the selection criteria or eventual reasons that may condition the choice of a concrete work, written in a certain language, belonging to a specific author and treating a definite subject, for translation in another language making it available for a different public.

2. Macro-context determinations in the selection of texts for translation

At a first level, such a choice can be determined by some external circumstances, such as: – *power or dominance*, be it political or economic power conditioning a particular interest and attention to a certain country or nation and its artistic, intellectual goods. Such considerations partly explain the popularity among translators of works signed by American, British, German, Japanese writers etc., as they represent states that exert an influence on a global scale and are often perceived as political and economic development models. To translate the latest literary releases originating from this conventional space of political power, symbolizing the centralization of democracy values, society progress, wealth and knowledge approved at a global level, means to transplant the interests, tastes and norms of the country that is synchronously seen as a model of authority and well-being into the public conscience of the receiving community.

It is believed that discovering and sharing the concerns and solutions reflected in the literary works of these nations, can guarantee a similar success and accomplishment to people who get access to this precious information with the help of translation. It is a question of general contemporary prestige or undeniable weight in common opinion.

An eloquent example of such an international cultural affirmation as a consequence of the country’s breakthrough is South Korea. As a result of South Korea’s spectacular economic growth from the 1960s onward, its culture and especially its language and literature became particularly interesting and attractive far beyond the country’s borders. When choosing to translate or to re-translate (not from the original text, but from an earlier translated into another language version) a Korean literary work, the translator follows a certain trend, trying to align with a collective favorable perspective.

Speaking about a cultural dominance convention reserving a special status to literary works originating from some precise movements, styles or national traditions which have a generally recognized value and compose the universal heritage, allows to delimit a certain classical book stock that will always be attractive for translations, no matter what. This refers to the case of Greek and Latin ancient classics, as well as to certain French,

Italian, Russian literature classics, that are incontestably precious regardless of time and place. The power of these canonical works is timeless, their intellectual authority is over any simultaneous passing approbation. Classical works don't lose topicality for new generations, who view and interpret them in the light of their own interest and life experience. That is why translators are always attracted by these untimely writings promising undoubtful academic excitement and commercial benefits.

In the case of classical works we can also speak about retranslation that keeps these texts in a conventional active directory for translators all the time. Retranslation means a process of new translation of a text that has already been translated into a certain considered target language. Retranslation of significant reference books is always of great importance and interest as it shows the ageing and some eventually outdated features of the previous translations; the permanently increasing knowledge of the source text, author and culture; the power struggles and conflicting interpretations etc. (Mocanu, Dima 2023: 238).

Another macro-context reason that may influence a translator in choosing a work for translation is national interest or intersocietal partnerships.

National interest or intersocietal partnerships can determine a certain approach and a systematic nature of translations between certain languages and social traditions. We can refer to concrete examples of a "translation policy" established between a source and a target country/ nation, based on their alliance in wartime to defeat a common enemy, for example. Such a situation refers to strongly promoted translations of Chinese fiction into English, mainly for American readers, during the period after the outbreak of the Pacific War (December 1941), when America and China began to cooperate and fight against Japan (Li, Tian 2021: 1). The US government became actively involved in translation projects of Chinese literature, promoting and strengthening in such a way cultural ties between the two nations. This approach was however an occasional one and lasted only as long as national interests and diplomatic strategies were requiring it.

This same factor explains the Russo-centric Soviet translation policies in many of the countries of the Eastern Communist Bloc that existed during the Cold War. Being aligned with the Soviet Union, at this exact historical moment, many states of Central and Eastern Europe, Asia, Africa and Latin America showed a special interest and sympathy to Russian literature. Translations of Russian literary works were privileged and stimulated as a sign of unconditional friendship between the concerned nations and the Soviet Big Brother. Meaning to create a kind of "common cultural space" within the bloc, the translations of Hungarian, Bulgarian, Romanian or Yugoslavian authors into Russian language were also present, although in a clearly minor quantity.

In the particular example of the Soviet Bloc countries, the translations flow was mainly unidirectional: translations from Russian language grew substantially during the period of dominance of the Soviet Union over its "satellites". In these countries, translations of Soviet literature quickly acquired statistical and symbolic dominance, as well as

prescriptive force (Popa 2018: 432), but the validity period of this trend was limited and lasted only until the states in question were involved in the Communist intersocietal partnership.

Religion and ideology are also among external factors influencing translation choices and policies. When translation is conditioned by one of these two elements, it refers to creating direct correspondence or “identity” between some religious concepts or philosophical beliefs and some new linguistic sign systems in which they are not initially inherent. Recognizing a text as a “translation” in a religiously or ideologically marked context implies a willingness to accept the construction of identity or continuity between two texts across two separate languages or sign systems (Israel 2019: 323), aiming to connect and join in a more or less uniform community subjects from different linguistic and cultural traditions. In such a way, when Europeans started to colonize countries in southern and eastern Asia, they began to produce Bible translations in the local languages.

Similarly, translation was used in the Soviet Union to impose a supranational Soviet identity. Ideologically oriented translation was meant to facilitate the import and appropriation of the canonical works of Marxism-Leninism, which were used to build the communist ideology (Dmitrienko 2019: 210). Situations of this kind illustrate the manipulative potential translation can have, once it becomes an instrument of the power holders. The main objectives of translation when it is shaped by religious or ideological concerns are to impose precise sacred values or ethical ideals in order to conveniently mold mindsets, even if it implies some misrepresentations or distortions of reality.

Ideologically oriented translation is intended to spread the perceived virtues of a more or less ephemeral modernity marked by a certain doctrine or visionary theory, often appealing to indiscreet control of the translators and systematic manipulation in order to promote some crucial principles and ideals through all available means. In order to serve the ideology objectives, the translators have to be loyal to the Party, to the National Leader or to the country’s philosophical standards that embody those objectives. In such a case the translation choice is dictated more or less intrusively by an authority serving the ruling ideology.

The ethical virtues of the translators adhering to such principles were questioned more than once. The Russian translation theorist Andrey Fedorov spoke about the translator’s “ideological responsibility” in his work *Introduction to Translation Theory* (1953). He points to several features of the translation activity within the boundaries of the Soviet code of conduct. Among these features there is a strict principled and planned selection of translated works on the basis of their ideological, artistic and cognitive value, struggling against any kind of objectivism and tolerance of ideological phenomena that are alien or hostile to the recipient (Soviet) culture (Fedorov 1953: 85). According to Fedorov, the high level of translators' skill is based on the ideological and semantic accuracy of the translation and preservation of the artistic authenticity of the original text,

all these traits leading to an exact and comprehensive translation.

The idea of “partiality” of the interpreter (translator) was developed in the same context by the East German scholar Otto Kade. He openly declared that an interpreter (translator) should process a text with partiality, this meaning an engaged approach to the interpreting from the point of view of the working class on the basis of the Marxist-Leninist worldview (*apud* Pym 2021: 66).

The lately cited examples demonstrate the possibility to use translation as an instrument of a coercive power or regime. Not once in human history, special national programs and institutions were founded in order to promote through the means of thoroughly ideologically regulated translations the states’ propaganda, helping concrete persons or furthering certain causes. In this case the translator becomes a mediator of crucial importance in adjusting an original text, potentially having the power to attract foreign readers, in such a way that its translated variant can contribute to fulfill definite social purposes marked by some immediately functional ideas.

Once influenced by religious or ideological reasons the translator cannot be cognitively neutral and reasonably impartial neither when selecting the works for translation, nor when operating the code and meaning transposition. In case this engagements are not a result of a personal decision, the restraining character of the macro-context elements determined by the socio-historical environment on the translation premises and results is vividly illustrated.

Marketing trends and commercial potential of the literary works to be translated indicate to another external reason susceptible to influence a translator in his choices. Nowadays the anticipation of the financial profit an intellectual activity can bring is essential. It is no revelation that literature has become an industry within the modern globalised world. In accordance with the economic logic of this sphere, there is also a business approach in the choice of literary titles to be translated for a mass consumption.

Deciding whether a book is worth to be translated, when the main pursued objective is financial profit and marketability, relies on whether the concerned book fits with some subject of keen collective interest or whether it aligns to the current market. The filtering at this point can be done according to different book ratings, market success reports of big editing houses or commercial platforms, as well as the results of various literature awards and contests. Another important side to be considered includes professional reviews, readers’ comments and critical evaluation. Journalists and public persons discussing cultural matters can determine a book’s success as well. Nowadays we should also take into account advertising and social media posts that are susceptible to strongly influence the society’s cultural preferences and literary tastes.

From this perspective, the first in line for translations are usually the bestsellers, newly released blockbuster novels on one hand, and on the other hand there are traditionally appreciated and always inspiring classics.

The more or less conventional pressure of the macro-context factors that influence the translator during his choice of concrete literary works to be transferred to cultural environment they come from, conforms the translator's work to some priority settled goals, motives and a certain target audience. But what really activates the translator's mission of an ideas and values "ambassador", is his personal, subjective power of evaluating and choosing translation material individually, being directed by intrinsic reasons. Subjective determinations in choosing a text to be translated involve personal, cultural, professional, and sometimes even intimate choices that guide the selection of texts for translation.

3. Micro-context aspects in the choice of texts to be translated

Rendering personally selected works into the language the translator knows and feels best is an intellectual performance valorizing the aesthetic and artistic taste, as well as the creative approach and the courses of action of the translator. Intrinsic motivation or predilection in identifying the texts to be translated gives more freedom and leaves more room for creativity and artistic independence. The summation of different internal causes or motives behind the translator's choice of a corpus to be translated, delimits a category of micro-contextual reasons guiding the specialist in translational activity.

Analyzing the variety of internal, personally conditioned factors that explain a subjective interest or preference for a separate work set apart, or towards a regular series of works belonging to the same genre, signed by the same author or representing a certain period or epoch of the literary history, several different scenarios can be projected as to the specific causes making understandable the translator's choice of a particular text:

A translator's educational background plays a crucial role in the selection of the types of works they choose to translate, as it influences their skill set, interests and areas of knowledge. Language proficiency and linguistic knowledge is a pre-condition and a reference point that delimits a concrete linguistically determined section of the world literature, a certain translator can deal with. A translator's proficiency in both the source and target languages is a central criterion that clearly shapes the translation corpus. It happens quite often that translators are teachers of foreign languages or researchers in the fields of literature, language sciences or cultural studies.

Their teaching experience deepens their understanding of grammar, semantics and stylistic subtleties of a text, which can directly enhance their ability to produce accurate and natural translations. Translators with a background in literature are well-positioned to engage with and translate literary works, as they understand the intricacies of literary style, symbolism and cultural references. Similarly, language researchers may have expertise in understanding the nuances of various dialects, registers, or historical variations in language, which can be invaluable when translating texts from or to languages with complex diachronic or geographic alterations.

There are many examples that illustrate the functionality of this criterion. One the most known is Richard Howard (1929–2022), an American poet, literary critic, translator and

teacher of French at Columbia University and several other institutions. R. Howard is widely recognized for his translations of French literature, particularly the works of Jean-Paul Sartre, Milan Kundera, Georges Simenon, Marcel Proust. His career in language instruction gave him the needed expertise to faithfully render the empirical and artistic messages of these authors' works into English. His deep familiarity with both the French language and its literary tradition made him one of the most respected literary translators of the 20th century. The PEN Translation Prize in 1976 for his translation of E. M. Cioran's "A Short History of Decay" and the National Book Award for his 1983 translation of Ch. Baudelaire's "Les Fleurs du mal" are just some of the distinctions he was awarded with for his brilliant work.

When it comes to less commonly studied foreign languages, the situation is even clearer. Several university professors specializing in Romanian language and literature abroad, for example, have contributed significantly to translating Romanian literature into various languages, including Italian, Serbian and English. These scholars generally possess deep knowledge of Romanian literature, culture and linguistics, which helps them to produce faithful and persuasive translations of Romanian works. Bruno Mazzoni (born in 1946) is a Professor of Romanian language and literature at the University of Pisa, Italy. He is one of the foremost scholars of Romanian literature in Italy. Mazzoni has translated numerous works of Romanian literature into Italian, including works by Mircea Cărtărescu, Ana Blandiana, Max Blecher and others. His academic background in Romanian studies and his deep familiarity with Romanian culture have made him a key figure in introducing Romanian authors to Italian-speaking readers. Mazzoni asserts that translation is a continuous intellectual and linguistic challenge for him, in spite of almost 30 years of teaching Romanian language and literature (Mazzoni 2022).

The professional specialization or expertise of the translator is a key internal factor shaping the choices of the texts for translation. The translator's professional background, experience, and area of expertise naturally generate a set of skills and knowledge going beyond just linguistic fluency and lexicographical accuracy. These factors, allowing the translator to deeply understand some subject matters, certain technical nuances or terminological considerations characterizing various fields, such as law, medicine, education, science etc., can determine the translator to choose literary works with plots related to those fields. As thus, we can cite numerous examples of recognized specialists in various domains who chose at a certain moment to translate and sometimes to comment some important literary works related to their area of expertise. This is the case of the American philosopher and political scientist Allan Bloom (1930–1992) who translated Plato's "Republic" and Jean-Jacques Rousseau's "Emile ou de l'Education"; or of the French psychotherapist Hubert Benoit (1904–1992) whose translations of Hellen Deutsch's work "The Psychology of Women" and Daisetsu Teitaro Suzuki's "The Zen Doctrine of No-Mind" are clearly dictated by his professional orientation.

This same criterion can be extended to *cultural and regional expertise*, involving a particular acquaintance with or understanding of a context related to a geographical area

or to a national culture. In case the translator has got the possibility to explore, to understand and to embrace another nation's value system or worldview principles, they might be more adept at translating works of authors coming from this precise country or culture, just because they can accurately grasp the correct meaning of the subtext, considering the historical context and rebuilding a matching translated text. In such a way, Rosa Bailly (1890–1976), a French teacher and writer whose life was closely tied to Poland and its historical challenges, became an activist promoting friendship between France and Poland, had many Polish contacts and organized trips to Poland (Pytlarz 2006: 71). No wonder, that she translated into French a lot of books of many Polish writers, among them Leopold Staff, Zofia Nałkowska, Stanisława Kuszelewska and others. A similar regional and cultural specific expertise characterizes the translation activity of the contemporary Russian translator Gennady Kiselev (1955) whose passion for Italian language and culture brought him several awards and honours, as well as general appreciation in academic circles both in Russia and Italy. Kiselev translated and published in Russian an impressive number of titles of Italian literature: “An Autumn Story” by Tommaso Landolfi, “Me and Him” by Alberto Moravia, “Something Written” by Emanuele Trevi, “The Merchant of Smyrna” and “The Man of the World” by Carlo Goldoni etc.

Similarly, Danuta Bieńkowska (1920–1992), a Polish translator and scholar, translated a lot of titles of Romanian literature into Polish (ex. “Abu-Hasan” by Ion-Luca Caragiale, “Ion” by Liviu Rebreanu, the poems of Mihai Eminescu, Tudor Arghezi, Marin Sorescu and many others) promoting among her compatriots cultural and literary values of the country that played an important role in her destiny. Having studied D. Bieńkowska's biography, Nicolae Mareş asserts that she was continuously grateful to the country and to the people who helped her a lot over her time as an immigrant during the Second World War (Mareş 2020: 15). Being a young girl and fleeing the war, Bieńkowska found support and hospitality in the city of Buzău and managed to overcome the most challenging period of her life. Her profound gratitude and sympathy to Romanian people and their culture determined her to translate Romanian literature into her maternal language, fostering in such a way cross-cultural interaction and exchange between the two countries and their communities.

Family background or historical ancestry, another situation to be considered in the context of the cultural or regional expertise of a translator is family background or historical ancestry that can strongly influence their cultural identity and language proficiency. It can also generate a kind of genealogical curiosity that makes the translator drawn to choose for translation authors and books referring to their country or place of origin. The influences of multilingual families with deep ties to particular, regionally determinable cultural traditions can be powerful in determining the translator's preferences, choices, and even their professional trajectory.

In line with this thought comes the example of the contemporary American literary translator Julia Sanches (born in 1987), who was born in Brazil, managed to keep a

special strong tie to this country, even after having moved to the United States at a very young age. Her continuous periodical visits to Brazil allowed her to become integrated into the language and culture systems of this country, so as to grow into a successful translator of the writings of contemporary Brazilian authors. The titles she worked on include “Twenty After Midnight” by Daniel Galera, “Amora” by Natalia Borges Polesso, and “The Sun on My Head” by Geovani Martins for example. Considering the biographical details mentioned above, it becomes evident that Julia Sanches’ decision to choose for translation the works of Brazilian authors was not a random choice, but a natural outcome of the particular kind of connection she had with this country and its language.

Similarly, Gregory Rabassa (1922–2016), a reputed American literary translator from Spanish and Portuguese to English, worked for the transposition of literary works from the language of his ancestors into English. G. Rabassa was of Puerto Rican descent and was fluent in Spanish. Such facts of his biography as his bilingual background and a wide understanding of the Latin American culture, made him particularly well-suited for the complex task of translating literary works. In the introduction to his interview with Gregory Rabassa, Thomas Hoeksema recalls Gabriel Garcia Marquez’ extravagant compliment paid to Rabassa’s English rendering of “One Hundred Years of Solitude”: familiar with English, Marquez has said that he prefers Mr. Rabassa’s English version to his own original Spanish text (Hoeksema 1978: 7). This extraordinary appreciation eloquently indicates to the fact that a good translation is a real act of artistry, a recreation activity, the result of which can be no less brilliant than the original work. But such an achievement can be reached only on condition that the translator is able to assure an uninterrupted functional correlation both between two languages, and between two complex systems of extremely subtle traits of cultural identity.

François Cheng (born in 1929), a Chinese-born French academician, author and calligrapher, started to translate Chinese literature into French after a long process of naturalization of over 3 decades. As he himself stated it in his speech to the Académie française in 2003, he first became a Frenchman in law, mind and heart, and only after that he resolutely went over to the French language, making it the weapon or the soul of his creative work. It came to be the language of his practical life as well as of his interior feelings and states (Cheng 2003). In the case of François Cheng, we can consider his translations of classical Chinese poems and philosophical texts as a kind of acknowledgement stage in his experiential learning of French and acculturation process. These steps finally led him to an admirable translingual mastery of poetic wording with narrative and character configuration that harmoniously assimilate not only Chinese and French languages, but also East and West mentalities in his translations (Tsang 2023: 3).

F. Cheng’s natural interest for Chinese literature and culture is the expression of his desire to preserve his Chinese roots and to better connect his origins to his new identity in France. The translation of Chinese texts was and still is for him an occasion to explore and to reflect on his experience of belonging to two different cultures and of trying to

build literary bridges between them. When working on the translation of ancient Taoist texts and that of Chinese traditional poetry, Cheng is animated by the desire to translate not just words, but to bring the wisdom, beauty and depth of Chinese thinking to the French-speaking audience, to share some profound truths about nature, humanity, love. The intrinsic determination of this translator to promote and make visible the philosophical and literary heritage of his ancestry can be definitely taken into account among micro-contextual factors influencing the selection of his translation corpus.

Aesthetic loyalty to an author or a genre can also be a significant factor in a translator's decision-making process when choosing texts to translate. This loyalty often arises from the translator's deep appreciation of the author's work, alignment with a particular literary style or passion for a specific genre. Given what has been said, we find it opportune to recall again Gregory Rabassa and his long-term dedication as a translator to the works of Gabriel García Márquez.

Rabassa had a profound professional connection to García Márquez's works and he translated nearly all of this author's major works into English. He started with "One Hundred Years of Solitude" (1966), one of García Márquez's most famous novels, and as cited before in this article, Rabassa's translation of that book is considered a real masterpiece in the field of translation. He also translated "Love in the Time of Cholera", "Chronicle of a Death Foretold" and many of the short stories of Gabriel García Márquez.

G. Rabassa's long-standing dedication to translating García Márquez's works shows the depth of the translator's commitment to an author. By consistently choosing to translate the works of one and the same writer, Rabassa became the English-language voice of the latter. This example vividly demonstrates how a translator's personal and professional loyalty can influence the configuration of the literary landscape for many generations of readers.

Another example of a translator who constantly prioritized the works of a definite author in his translation list is William Weaver (1923–2013). He is known for his highly appreciated translations of Italian literature, but also for his long-standing devotion, from a translator's viewpoint, to the writings of Italo Calvino.

As a translator, Weaver has established a very precise working relationship with Calvino both as a writer and as a person (Alberti 2018: 223). Weaver recognized that he shared a consuming passion for words and for using them with Italo Calvino, and felt an intellectual connection to his thought-provoking style. Their collaboration began in the early 1960s, and over time, Weaver became the main translator of Calvino's works into English, including such titles as "Invisible Cities" (*Le città invisibili*), "If on a Winter's Night a Traveler" (*Se una notte d'inverno un viaggiatore*), "Cosmicomics" (*Le cosmicomiche*) and "The Baron in the Trees" (*Il barone rampante*). William Weaver really enjoyed the process of translating Calvino's texts, calling it an *aural exercise* (apud Alberti 2018: 223). He explicitly revealed that translating Calvino's writings was a

stimulating and rewarding challenge for him, requiring a high level of precision and creativity at the same time. All these confessions emphasize the professional commitment that Weaver felt toward Calvino's works and the continuous genuine interest that attracted him to the particular use of language, philosophical reflections and intriguing themes characterizing Calvino's fiction. This particular appreciation and intellectual compatibility was the basis of the successful professional partnership between the translator and the author, and made William Weaver the so to speak ideal translator for Italo Calvino's literary works.

Personal connections with authors: A translator might choose works by authors they personally know or have a professional relationship with, whether through previous collaborations or any other kind of personal contact. Having a personal relationship with an author, the translator may feel a deeper sense of responsibility to honor the author's intentions and preserve the features of their voice in translation. This connection can make the translator more invested in the work, aiming to faithfully transmit the author's ideas, symbols or goals.

Personal connections often provide translators with direct access to the author, allowing them to clarify ambiguities, understand context or gain insight into the author's intent. This can make the translation process smoother and more accurate, as the translator can directly ask the author questions or receive guidance on specific aspects of the text in order to conform exactly to the authentic message of the literary work.

In line with these thoughts, there is a definite interest in the example of the German writer and translator Mite Kremnitz (1852–1916) who was a close friend of the Romanian poet Mihai Eminescu and decided to translate his poems into German. The friendship between M. Kremnitz and Eminescu likely played a central role in her decision to translate his poetry. Their relationship, which was built on mutual respect and admiration, seems to have provided Kremnitz with both a personal connection to Eminescu's work and a deep understanding of its significance in Romanian culture. Eminescu was someone Kremnitz deeply admired and appreciated, and she even asked for permission from him to translate his texts (Iosup 2023: 1). Given their friendship and intellectual bond, it's likely that Eminescu was also appreciative of Kremnitz's efforts to introduce his work to a broader audience. Their correspondence on this matter, along with Kremnitz's later translations, reflects the care and respect they had for each other as artists and as individuals. It's a beautiful example of how close personal relationships can motivate a translator to undertake a new translation project and become a source of emotional and intellectual inspiration for both personalities.

A case that is even more special is the relation father-son between Vladimir Nabokov and his son Dmitri Nabokov (1934–2012) who translated many of the works of his father into English and Italian. Vladimir encouraged his son's translation work, and the close bond between them ensured that Dmitri captured his father's intentions in the translated texts. The materials in the archives at the Berg Collection, New York Public Library (NYPL) show that Dmitri's English translations were all done in collaboration with his father and

under his father's "responsibility" (Montini 2020: 15).

Dmitri had a deep understanding of the complexities of his father's writing style, which was crucial in translating such complex and layered texts. Their familial connection made him a uniquely capable translator of Vladimir Nabokov's works. Dmitri's relationship with his father certainly added a side of personal devotion to his work, but his skill as a translator was a critical factor as well. It was a combination of emotional connection and professional competence that shaped his approach to translating his father's writings.

The search for the exotic can equally be a strong motivational factor for a translator choosing a work to translate. In this context, "exotic" could refer to the allure of unfamiliar cultures, perspectives or ideas that spark curiosity. Translators may be drawn to works that offer something outside the norm of their own cultural experience, which provides an opportunity to bring fresh, novel elements into their own language and social context. A translator may be excited to introduce readers to themes or settings that are different from what they encounter in their own daily lives.

An interesting example of a translator who explored Turkish literature with a sense of exoticism and fascination with cultural differences can be Maureen Freely (born in 1952). This well-known British translator chose to work with the writings of Orhan Pamuk, one of Turkey's most successful contemporary authors. Pamuk's novels are often deeply rooted in Turkish history, culture and identity, making it both exotic and intellectually compelling for readers outside of Turkey.

In translating works like "The Black Book" (*Kara Kitap*), "Snow" (*Kar*) and "The Museum of Innocence" (*Masumiyet Müzesi*), M. Freely explored and rendered the colorful and captivating Turkish culture, language and history to bring new nontrivial themes to a global audience. She embraced the exotic elements of Pamuk's writing, not in a superficial way, but as a means to open up dialogues between different cultural contexts. Pamuk's focus on the complexity of Turkish identity, the intersection of the Ottoman past with modernity and the tension between Eastern and Western values made his works fascinating for M. Freely and allowed her to bring a new literary perspective to English-speaking readers.

Through her translations, M. Freely not only helped to introduce Turkish literature to the world, but also captured the unusual flavor of Pamuk's writings, that were not always well-regarded in his native country and even led to political persecution of the author. The challenge of translating works with such cultural depth and philosophical richness likely provided M. Freely with a sense of excitement and motivation. The translator described her determination to promote the ideas and to protect the personality of Orhan Pamuk in her essay "Misreading Orhan Pamuk" published in 2013. In this essay M. Freely explains that she intends not only to make Pamuk's exotic texts *to be understood from afar*, but she also emphasizes the importance of the translator's active position and correct attitude, she asserts that whenever the translator sees literary culture distorted for

political advantage, it matters very much that they speak (Freely 2013: 126). And this professional credo should apply beyond any exotic contexts.

4. Conclusions

Translators are artists that recreate cultural messages contributing to ethical and aesthetical exchanges between nations and generations. The choice of literary texts for translation is a very important stage that determines the directions and the outcomes of these exchanges. The selection of translation material is not a random decision. On one hand, various objective factors, such as geopolitical interests and ties, intersocietal partnerships, religious and ideological beliefs, marketing trends, and others, constitute a macro-contextual framework for the translation process and directly influence the structure of the translation selection. On the other hand, some strictly personal and subjective orientations or preferences of the translator can also determine the choice configuration and the course of the translation. Thus, such factors as the translator's educational or family background, their area of professional expertise or aesthetic loyalty to an author or a genre, personal connections to an author or just the search for the exotic, form a micro-context for the form and content transfer within a literary translation. The analysis of concrete examples of translation scenarios and translators' choices eloquently reveal the impact of the macro- and micro-context determinations on the results of the complex efforts that imply a literary translation.

Bibliography

Alberti 2018: Giorgio Alberti, *Translating Calvino*, Calvino translated, Calvino translator, in “ACME”, Volume 71, nr. 1, p. 219–228, DOI <http://dx.doi.org/10.13130/2282-0035/10526>.

Cheng 2003: François Cheng, *Discours de réception de François Cheng à l'Académie française*. <https://www.academie-francaise.fr/discours-de-reception-de-francois-cheng>

Dmitrienko 2019: *Gleb Dmitrienko, Redefining Translation Spaces in the Soviet Union: From Revisionist Policies to a Conformist Translation Theory*, in Gagnon Chantal, McDonough Dolmaya Julie (dir.), “Traduction et politique(s). Etudes sur le texte et ses transformations”, Volume XXXII, nr. 1, p. 209–229, DOI: <https://doi.org/10.7202/1068019ar>.

Freely 2013: Maureen Freely, *Misreading Orhan Pamuk*, in Esther Allen, Susan Bernofsky (eds.), *In Translation. Translators on their Work and What it Means*, New-York, Columbia University Press, p. 117–126.

Hoeksema 1978: Thomas Hoeksema, *The Translator's Voice: An Interview with Gregory Rabassa*, in “Translation Review”, Volume 1, Center for Translation Studies, University of Texas at Dallas. p. 5–18. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07374836.1978.10523369>.

Israel 2019: Hephzibah Israel, *Translation and religion: crafting regimes of identity*, in

“Religion”, 49 (3), p. 323–342, DOI: <https://doi.org/10.1080/0048721X.2019.1635332>.

Li, Tian 2021: Ping Li, Chuanmao Tian, *Translation Policy, Social System, and Ideology: A Study on the English Translation of Modern Chinese Fiction for America During the CWRAJ*, in “SAGE Open”, p. 1–14, DOI: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/21582440211046944>.

Mareş 2020: Nicolae Mareş, *Centenar Danuta Bienkowska 1920–1992*, in “România literară”, 8, p. 25, <https://romanaliterara.com/2020/03/centenar-danuta-bienkowska-1920-1992/>.

Mazzoni 2022: Bruno Mazzoni, *Prezența atâtor titluri de scriitori români în Italia este o realitate incontestabilă (interviu realizat de Afrodita Carmen Cionchin)*, in “Orizonturi culturale italo-române”, 5, mai, anul XII, http://www.orizonturiculturale.ro/ro_intalniri_Bruno-Mazzoni-interviu.html.

Mocanu, Dima 2023: Ana-Maria Mocanu, Viorela-Valentina Dima, *The Need for Re translating Literature*, in “Dialogos”, Volum XXIV, 40, p. 237–251.

Montini 2020: Chiara Montini, *The Strange Case of the Nabokovs’ Enchanter*, in “Palimpsestes”, 34, p. 15–28, DOI: <https://doi.org/10.4000/palimpsestes.5478>.

Popa 2018: Ioana Popa, *Translation and Communism in Eastern Europe*, in Fruela Fernandez, Jonathan Evans (eds.), *The Routledge Handbook of Translation and Politics*, London, Routledge, p. 424–441.

Pym 2021: Anthony Pym, *On Recent Nationalisms in Translation Studies*, in “INContext Studies in Translation and Interculturalism”, 1(1), p. 59–82, DOI: <https://doi.org/10.54754/incontext.v1i1.3>.

Pytlarz 2006: Anita Pytlarz, *Rosa Bailly – sa vie et les liens d’amitié tissés avec la Pologne*, in « Synergies Pologne », revue du GERFLINT, p. 69–83.

Tsang 2023: Gabriel F.Y. Tsang, *Translating Literary Ideology from Ancient Chinese into Modern French: François Cheng’s Francophone Poetry in Double chant (2000)*, in “CLCWeb: Comparative Literature and Culture”, Volume 25, issue 2, article 6. Purdue University Press, <http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol25/iss2/6>.

Wolf 2007: Michaela Wolf, *The emergence of a sociology of translation*, in Michaela Wolf, Alexandra Fukari (eds.), *Constructing a sociology of translation*, Volume 74. Amsterdam/Philadelphia, Benjamins Translation Library, p. 1–38.

Фёдоров 1953: Андрей Фёдоров, *Введение в теорию перевода*, Москва, Издательство Литературы на Иностранных Языках. / Andrey Fedorov, *Vvedenie v teoriju perevoda*, Moskva, Literaturny na inostrannykh yazykakh.

Abstract

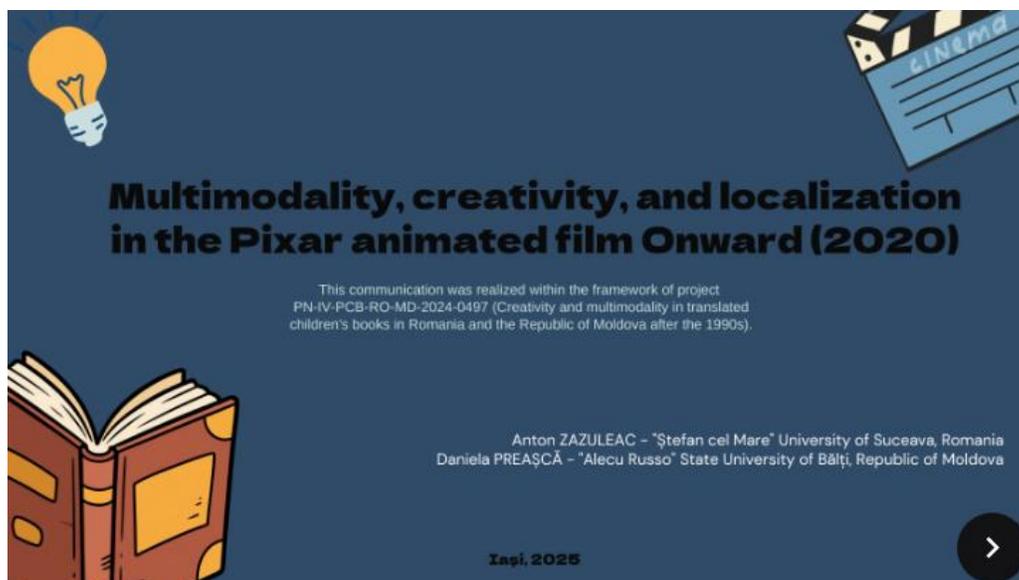
Translation is a complex activity that should be viewed not only in terms of the process

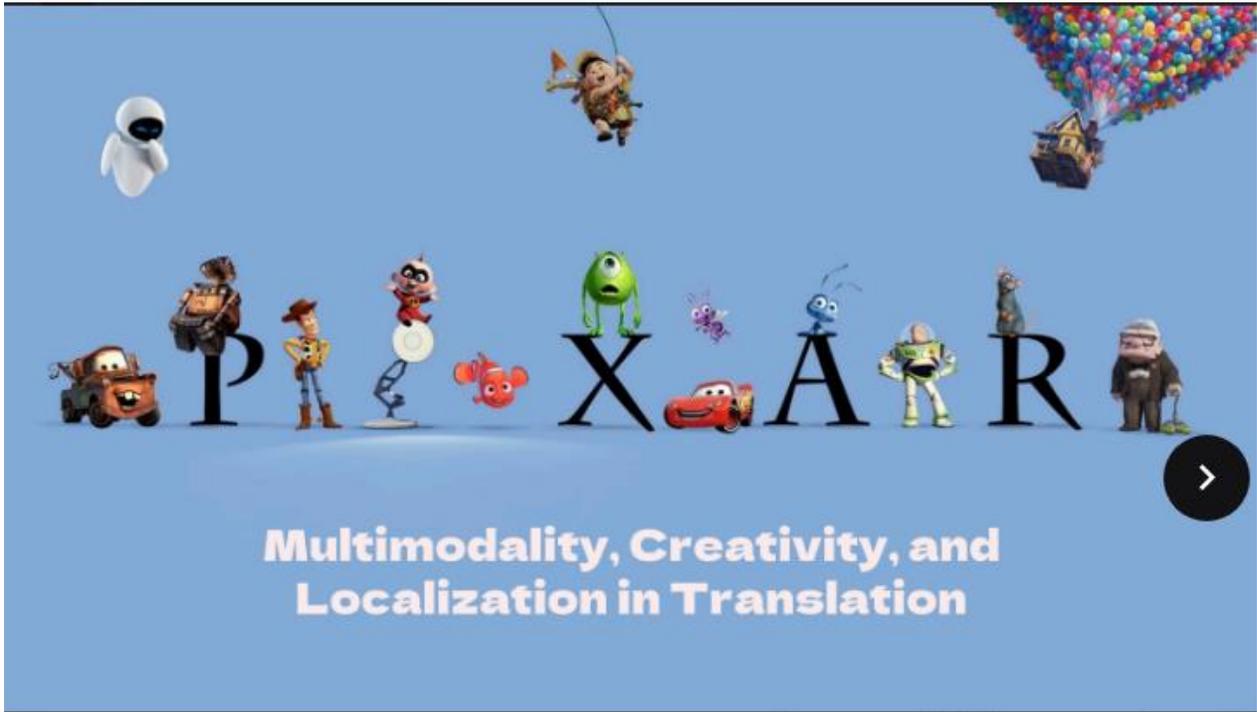
and its result, but also in relation to the various factors that influence it at different stages. The socio-communicative value of a translated text can be fully understood and appreciated through a comprehensive study that considers, in addition to some objective factors that constitute a macro-context for the translation, the translator's subjectivity as a crucial connective point between the author's intention and the audience's perception. In this article, we aim to identify and analyze specific macro- and micro-context factors involved in the text selection stage of translation, providing actual examples and referencing real names to highlight the vast range of potential translation paradigms.

**Anexa 6: Postere ale comunicărilor în cadrul conferințelor științifice,
textele cărora nu au fost încă publicate în volumele acestor manifestări**

Tipul, titlul, data și instituția organizatoare a conferinței	Numele și prenumele participantului, și titlul comunicării	Linkul la Programul conferinței
Conferința Internațională „Contemporary Perspectives in Translation Studies”, Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași, 4-5 decembrie 2025	ZAZULEAC, Anton, PREAȘCA, Daniela. <i>Multimodality, creativity, and localization in the Pixar animated film Onward (2020).</i>	https://litere.uaic.ro/wp-content/uploads/2025/11/PROGRAM_26.11-cu-link.pdf

Poster

The Paradigm Shift in Translation Studies

Contemporary translation studies are experiencing a mutation. The traditional boundaries defined by written text have expanded dramatically to encompass large-scale multimodal productions, particularly those created by studios such as Pixar. These productions demand a comprehensive reevaluation of cultural transfer practices that extend far beyond conventional dubbing or subtitling frameworks.

Onward (2020) serves as an exemplary corpus for this investigation. The film's narrative structure becomes intrinsically dependent upon visual textual artefacts embedded within the diegetic world, raising a critical theoretical question:

do intradiegetic texts function merely as decorative elements, or do they operate as indispensable narrative agents within this animated universe?

Multimodality and Localization

Multimodality

Following Kress and van Leeuwen's seminal framework, multimodality represents an orchestration of semiotic modes. Each mode—visual, linguistic, spatial, gestural—contributes to meaning-making within a complex communicative ecology.

Localization as Resemantization

In animated microcosms, localization transcends linguistic translation, becoming an act of graphic resemantization. The translator-localizer must navigate text that is simultaneously heard and seen, integrated into the very texture of the cinematic image.

Case Study Methodology

Our contrastive analysis examines *Onward* across English, Romanian and Russian versions. This multilingual corpus reveals fascinating patterns in how different translation teams navigate the film's complex semiotic landscape.

01

Corpus Selection

Analysis of intradigetic textual elements across all language versions

02

Categorization

Classification of visual texts by narrative function and semiotic prominence

03

Comparative Analysis

Examination of localization strategies and selective adaptation patterns

The film's universe, though fantastical, operates according to the rules of a modern suburb saturated with written information: maps, spells, labels, street signs, product packaging, and environmental signage create a rich textual ecology.

The Strategy of Selective Adaptation

"The localization of intradiegetic text is neither total nor arbitrary; it reveals a rigorous 'politics of selection' that demands theoretical investigation."

Narrative-Critical Texts

Barley's Quest List

Mission objectives requiring full graphic resemantization across all language versions. The text's legibility directly impacts narrative comprehension.

Magical Spell Texts

Incantations and instructions subjected to complex, costly graphic integration. The translator becomes co-creator, embedding target text within perspective, texture, and scene illumination.

Navigational Maps

Cartographic elements where textual information guides character movement and plot progression, necessitating complete visual translation.

Environmental Texts

The 'Traductological Shadow Zone'

Universal Visual Language

Is this non-translation a recognition of the image's universality? Does the visual context provide sufficient semiotic scaffolding for meaning-making?

English Ubiquity Assumption

Perhaps producers presume target audiences already possess the decoding keys, given English's status as a global lingua franca, particularly in digital and commercial contexts.

Aesthetic Authenticity

Maintaining English text preserves the film's North American suburban authenticity, contributing to the worldbuilding's cultural specificity.

Conclusions and Future Directions

2

Functional Categories
Narrative-critical vs. environmental texts

5

Language Versions
Analysed across multilingual corpus

100%

Selective Strategy
Deliberate, systematic localization approach

Multimodal discourse analysis in *Onward* demonstrates that localization is no longer a linear act—it constitutes a surgical intervention upon filmic reality. Whether we speak of a creator who 'seeds' the world with translated meanings, or allow the 'darkness' of the source language to persist in the background, audiovisual translation has become an act of cultural design.

Conferința
Internațională
„Contemporary
Perspectives in
Translation Studies”,
Universitatea „Al. Ioan
Cuza” din Iași, 4-5

HĂISAN, Daniela,
COȘCIUG, Anjela. *O
istorie a traducerilor în
limba română (2021-
2025): 5000 de pagini
de traductologie
românească.*

https://litere.uaic.ro/wp-content/uploads/2025/11/PROGRAM_26.11-cu-link.pdf

Poster

O istorie a traducerilor în limba
română (2021-2025):
5000 de pagini de traductologie
românească

*Contemporary Perspectives in
Translation Studies*

Iași, 4-5 decembrie 2025

Daniela Hăisan (Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava) /

Anjela Coșciug (Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți)

Această comunicare a fost realizată în cadrul proiectului PN-IV-PCB-RO-MD-
2024-0497 / 25.80013.0807.49ROMD (*Creativitate și multimodalitate în cărțile
traduse pentru copii în România și Republica Moldova după anii 1990*).

Clara Foz
(in Bastin &
Bandia, 2006:
131, t.n.)

Nu e nicio îndoială că istoria
și traducerea sunt intim
legate. Traducerea reprezintă
nu doar un proces central în
orice demers istoric, ci este,
ea însăși, o practică istorică.

Lieven D'hulst
(2001: 21, t.n.)

...istoria traducerii nu se bucură încă de atenția pe care o merită în ce privește cercetarea și nu poate fi comparată cu niciun alt tip de cercetare traductologică.

3

Theo Hermans
(2022: 26, t.n.)

Să te ocupi de istorie înseamnă să completezi pe linii punctate, să vezi conexiuni, să urmărești tipare și apoi să le articulezi sub formă de narațiune.

4

TRANSKULTURALITÄT – TRANSLATION – TRANSFER

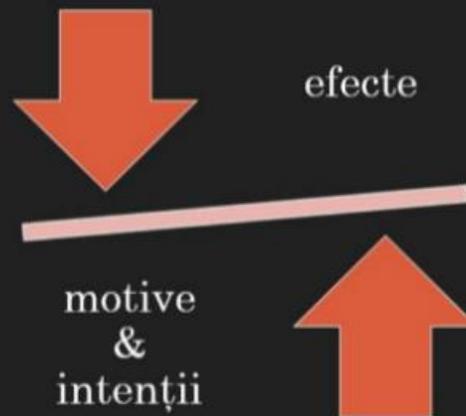

Translationshistoriographie

Perspektiven und Methoden

Julia Richter

T Frank & Timme

5

Capitolul VI	
TRADUCERILE DIN LITERATURA UNIVERSALĂ	
ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI UCRAINA	1173
Introducere (<i>Irina Devedera, Liliana Grosu</i>).....	1175
Contextul social, politic și cultural în Basarabia postbelică	
(<i>Liliana Grosu</i>).....	1177
Editurile din Basarabia și traduceri (<i>Liliana Grosu</i>).....	1182
Traduceri directe / traduceri indirecte (<i>Irina Devedera</i>).....	1189
Evoluția traducerilor în plan cantitativ și calitativ	
(<i>Ludmila Balțatu</i>).....	1204
Idei despre traducere în paratext (<i>Irina Devedera</i>).....	1208
Traduceri din poezie (<i>Liliana Grosu</i>).....	1218
Traducerea textelor dramatice (<i>Irina Devedera</i>).....	1226
Traduceri din proza universală (<i>Ludmila Balțatu</i>).....	1258
Portrete	
Alexandru Cosmescu (<i>Liliana Grosu</i>).....	1261
Vladimir Beșleagă (<i>Liliana Grosu</i>).....	1263
Vocația de traducător a lui Alexandru Gromov	
(<i>Ludmila Balțatu</i>).....	1264
Crezul artistic al lui Izor Cretu (<i>Ludmila Balțatu</i>).....	1265

MICROISTORIA		
generalizare	reprezentativitate	<i>histoire croisée</i>

Astăzi microistoriile servesc adesea drept **instrumente corective ale marilor narațiuni istorice**, ale marilor teorii, ale studiilor despre Big Data. Microistoriile bine croite duc la descoperirea unor microuniversuri foarte rar vizate de studiul istoric clasic, iluminând astfel dinamica istoriei umanității cu culori și texturi noi.

<https://sites.duke.edu/microworldslab/what-is-microhistory/>

15

microistoria

studiul de caz

16

microistoria

aspiră să adreseze „întrebări mari în locuri mici” (Joyner, 1999: 1)

se concentrează pe un fenomen specific în cadrul unui context limitat

studiul de caz

17

L. Febvre

Soyons sans illusions.
L'homme ne se
souvient pas du
passé ; il le
reconstruit toujours.

20

REFERINȚE

- Bestin, Georges L.; Bandia, Paul F. (eds.), 2006, *Cherishing the Future of Translation History*, University of Ottawa Press.
- Constantinescu, Mugureș, 2023, „La ce bun o istorie a traducerilor?”, in *Vătre*, 29 martie, <https://revistaxetna.org/2023/03/29/muguresc-constantinescu-lace-bun-e-istorie-a-traducerilor/>
- D'Hulst, Lieven, 2001, "Why and How to Write Translation Histories?..", in *Emerging Views on Translation History in Brazil*, ed. John Milton. CROP n° 6, Sao Paulo: Humanites / FFLCH / USP, pp. 21-32.
- Hermans, Theo, 2022, *Translation and History*, London & New York: Routledge.
- Joyner, Charles W., 1999, *Shared Traditions: Southern History and Folk Culture*, Urbana: University of Illinois.
- Le Blanc, Charles, 2019, *Histoire naturelle de la traduction*, Les Belles Lettres: Paris.
- Lungu-Badea, Georgiana, 2017, "Ipostaze ale traductologiei în România (2000-2015)," in Lungu-Badea, Georgiana (ed.), *Studii de traductologie românească (II). Încercare de cartografiere a cercetării în domeniu*, Timișoara, Editura Universității de Vest, pp. 9-44.
- Nicolau, Felix, 2023, "The Epistemological Value of Histories of Translation", in *Buletinul Științific al Universității Politehnice Timișoara. Seria Limbi modernă / Scientific Bulletin of the Politehnica University of Timișoara. Transactions on Modern Languages*, Vol. 22, Issue 1, pp. 153-158.
- Pym, Anthony, 1998, *Method in Translation History*, New York: London.
- Richter, Julia, 2020, *Translationshistoriographie*, Wien: New Academic Press.
- Rizzi, Andrea; Lang, Birgit; Pym, Anthony, 2019, *What is Translation History? A Trust-Based Approach*, Switzerland: Palgrave Macmillan.

21

Conferința „Visibility
in Translation,
Terminology, and
Lexicology (IV),
Universitatea din
București, 20-22
noiembrie 2025

HĂISAN, Daniela,
FOGHEL, Ecaterina.
Multimodality in
Children's Books: A
Romanian Version of
Oscar Wilde's "The
Devoted Friend"
(2020).

Poster

VISIBILITY IN TRANSLATION, TERMINOLOGY AND LEXICOLOGY (IV)
UNIVERSITY OF BUCHAREST
NOVEMBER 2025

**MULTIMODALITY IN CHILDREN'S BOOKS:
A ROMANIAN VERSION OF
OSCAR WILDE'S
THE DEVOTED FRIEND (2020)**

Daniela Hăisan

"Ștefan cel Mare" University of Suceava, Romania

Ecaterina Foghel

"Alec Russo" State University of Bălți, Republic of Moldova

This work was supported by a grant of the Ministry of Education and Research, CCDI-UEFSCDI, project number PN-IV-PCB-RO-MD-2024-0497, within PNCDI IV.

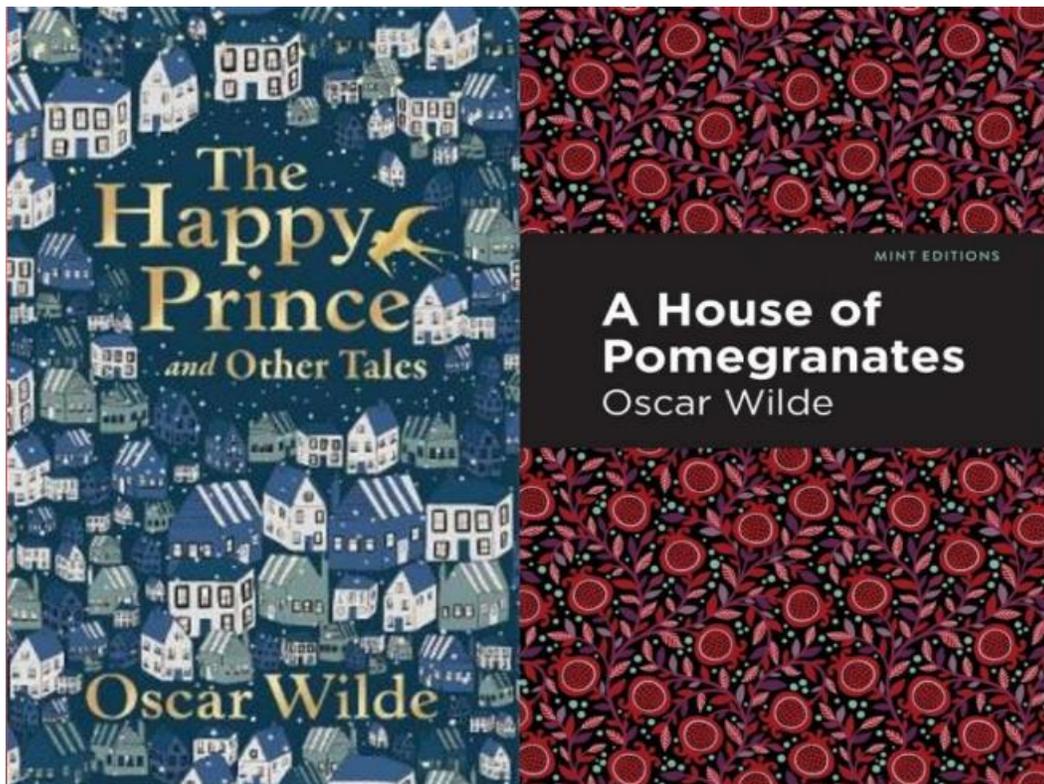

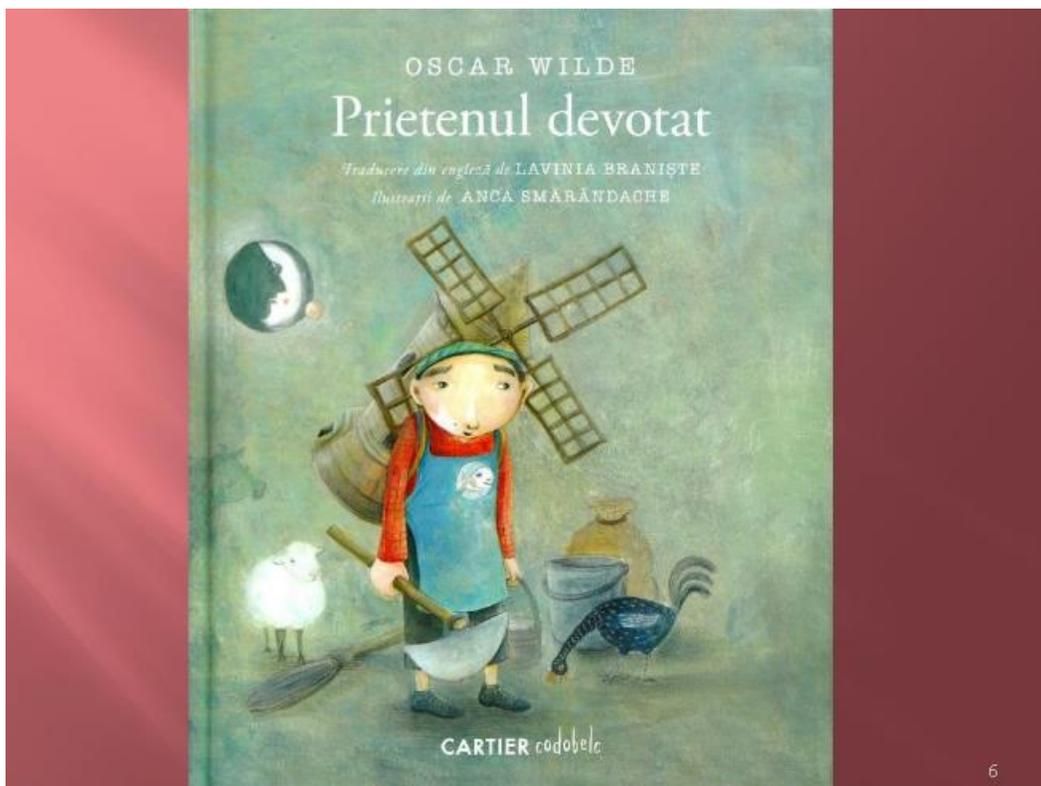
Figure 1. Timeline of Romanian Translations of Wilde's Works in the 20th Century

3

Figure 2. Timeline of Romanian Translations of Wilde's Works in the 21st Century

4

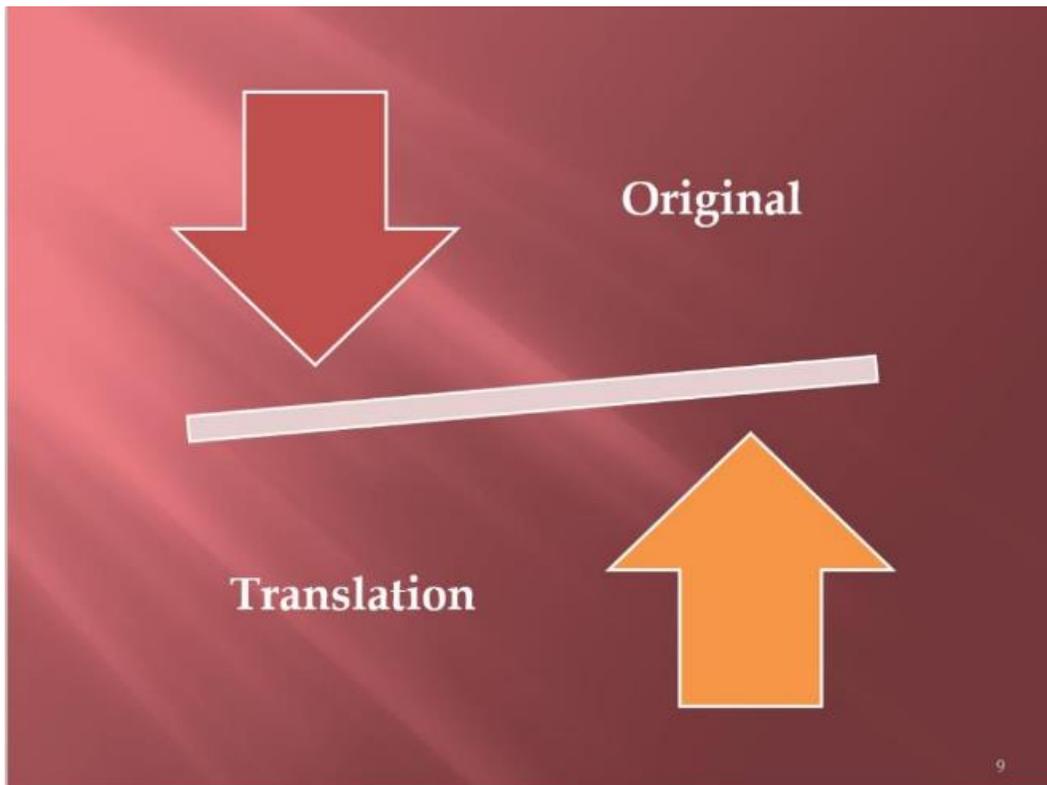
Research Question: What is the nature of text-image interaction?

TEXT-IMAGE INTERACTION

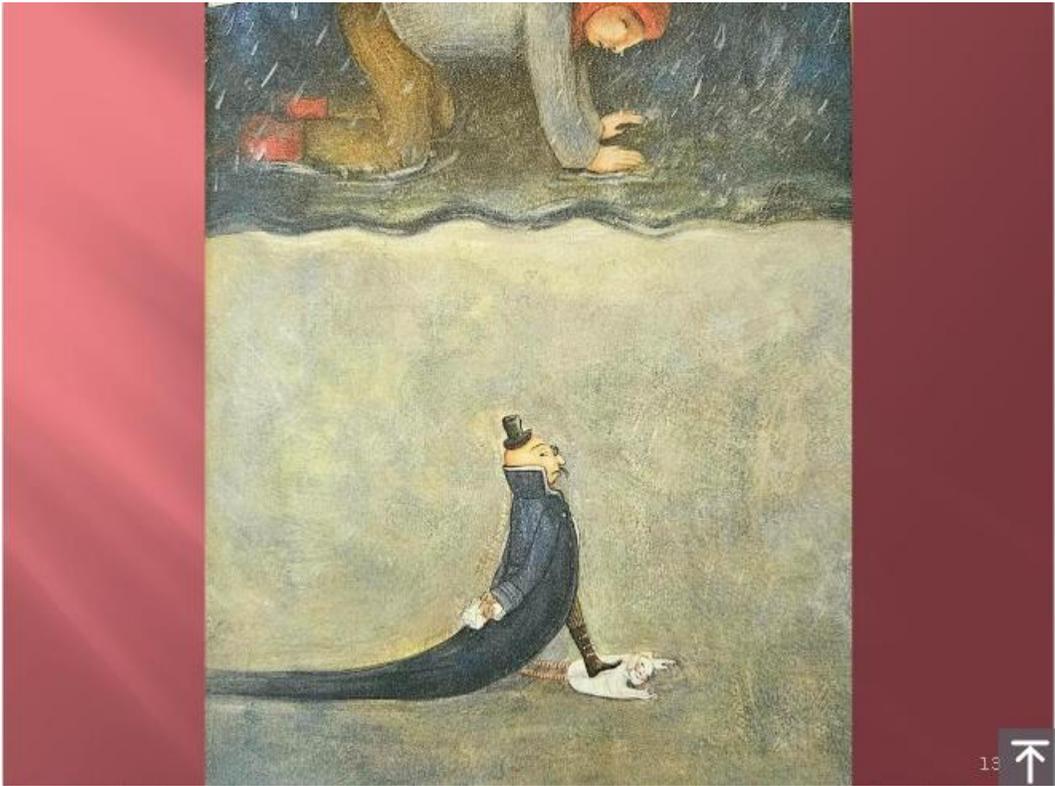
(Nikolajeva & Scott, 2006 : 20)

symmetrical	complementary	enhancing	counterpointing	sytleptic
text & illustration offer the same information; visual narrative & textual narrative are mutually redundant	text & illustration fill each other's gaps	either the text, or illustrations, offer more information	text & illustration contradict each other to various extents	text & image put forward two separate narratives

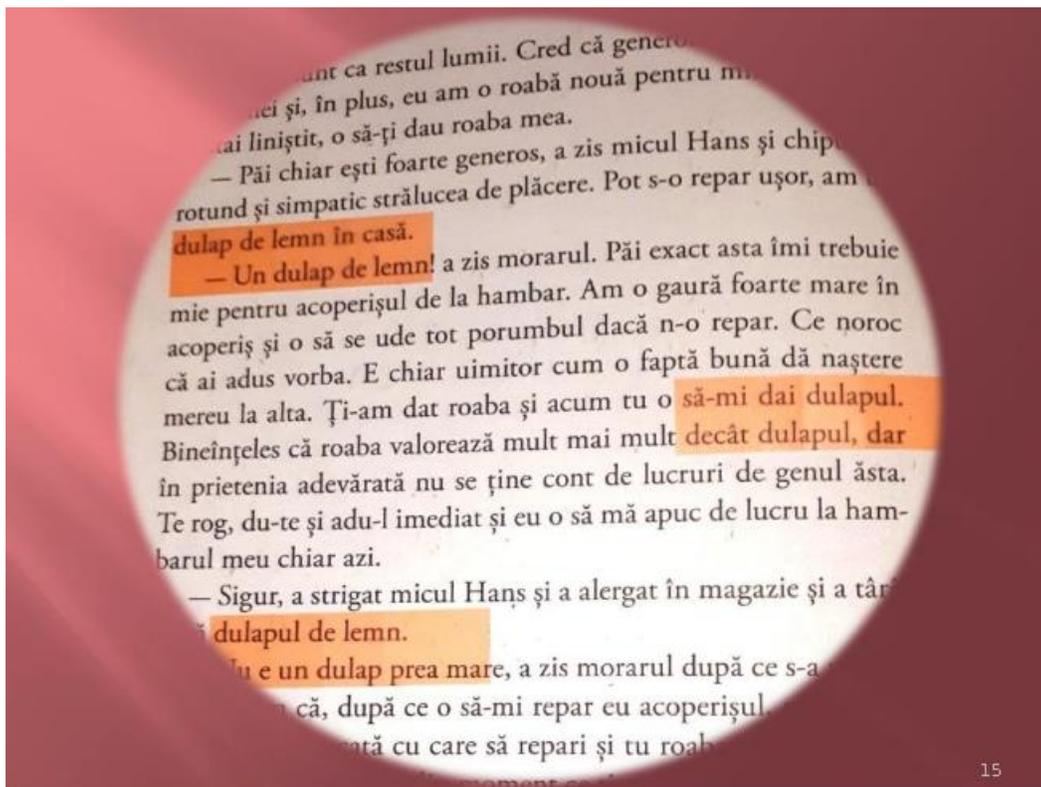
...trunose de privit și mitocari și
...Hans avea mulți prieteni, dar cel mai devota
...era marele Hugh, morarul. Într-adevăr, atât de devota
...bogarul morar micului Hans, încât nu trocea niciodată pe lângă
...grădina lui fără a se apleca peste gard ca să rupă un buchetel sau
...o mână de plante aromate sau să-și umple buzunarele cu prune și
...cireșe, dacă era vremea fructelor.
— Prietenii adevărați ar trebui să aibă totul la comun, zicea
...morarul, iar micul Hans încuviința din cap și zâmbea și se simțea
...mândru că are un prieten cu idei atât de nobile.
...li se părea și vecinilor ciudat că morarul cel
...micului Hans nimic în schimb.

18 ↑

14

15

PLANK OF WOOD vs. DULAP DE LEMN

Oscar Wilde, *The Devoted Friend*,
in *The Happy Prince and Other Tales*. London:
David Nutt, 1888

"Well, really, that is generous of you," said little Hans, and his funny round face glowed all over with pleasure. "I can easily put it in repair, as I have a **plank of wood** in the house."

"A **plank of wood**!" said the Miller; "why, that is just what I want for the roof of my barn. There is a very large hole in it, and the corn will all get damp if I don't stop it up. How lucky you mentioned it! It is quite remarkable how one good action always breeds another. I have given you my wheelbarrow, and now you are going to give me your **plank**. Of course, the wheelbarrow is worth far more than the **plank**, but true friendship never notices things like that. Pray get it at once, and I will set to work at my barn this very day."

"Certainly," cried little Hans, and he ran into the shed and dragged the **plank** out.

"It is not a very big **plank**," said the Miller, looking at it...

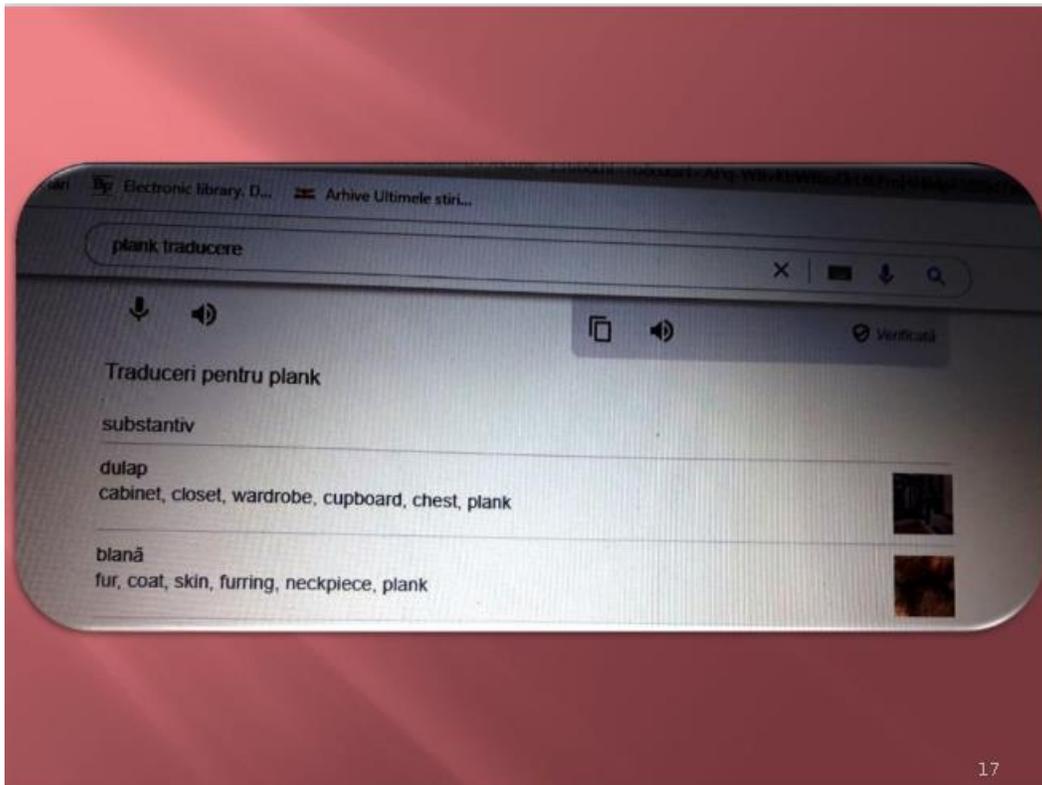
Oscar Wilde, *Prietenul devotat* (translated by
Lavinia Braniște, illustrated by Anca
Smărăndache). Chișinău: Cartier, 2020

— Păi chiar ești foarte generos, a zis micul Hans și chipul lui rotund și simpatic strălucea de plăcere. Pot s-o repar ușor, am un **dulap de lemn** în casă.

— Un **dulap de lemn**! a zis morarul. Păi exact asta îmi trebuie mie pentru acoperișul de la hambar. Am o gaură foarte mare în acoperiș și o să se ude tot porumbul dacă n-o repar. Ce noroc că ai adus vorba. E chiar uimitor cum o faptă bună dă naștere mereu la alta. Ți-am dat roaba și acum tu o să-mi dai **dulapul**. Bineînțeles că roaba valorează mult mai mult decât **dulapul**, dar în prietenia adevărată nu se ține cont de lucruri de genul ăsta. Te rog, du-te și adu-l imediat și eu o să mă apuc de lucru la hambarul meu chiar azi.

— Sigur, a strigat micul Hans și a alergat în magazie și a târât afară **dulapul de lemn**.

— Nu e un **dulap** prea mare, a zis morarul după ce s-a uitat la el...

PLANK Collins Cobuild Dictionary

1. A **plank** is a long, flat, rectangular piece of wood.
It was strong, made of three solid **planks** of wood.
Synonyms: board, beam, timber, stave
2. The main **plank** of a particular group or political party is the main principle on which it bases its policy, or its main aim.
Encouraging people to shop locally is a central **plank** of his environment policy.
3. **Planks** are exercises for strengthening your stomach and back muscles. They involve holding your body straight and horizontal with your hands or elbows and toes or knees on the floor.
For over an hour, I did **planks**, squats, lunges and crunches.
4. A **plank** is, in British slang, a person lacking intelligence or sense.
5. **walk the plank**
In British English: to be forced by pirates to walk to one's death off the end of a plank jutting out over the water from the side of a ship

18

dulap: substantiv neutru (pl. *dulapuri*)

1. s. n. Mobilă de lemn sau de metal prevăzută cu rafturi, în care se păstrează rufe, haine, vase, cărți etc. [**wardrobe, cupboard, cabinet, locker, closet**]

2. s. n. roată pentru trasul borangicului [**a device similar to a spindle wheel, used for spinning silk**]

3. s. n. (munt.) leagăn învârtitor de Paști; scrînciob; construcție de grinzi de care sînt atîrnate mai multe leagăne care se învîrtesc înălțîndu-se și coborîndu-se într-o mișcare circulară, în jurul unui ax orizontal; servește ca distracție populară la bilciuri și în unele zile de sărbătoare. [**a Ferris wheel, a seemingly popular Easter tradition**]

fig. a se da în dulap, a învârti dulapul; a învârti dulapuri, a trage cuiwa un dulap (Munt. est.): a înșela, a păcăli

Adusesese doi... vioristi, să le cînte de dor și de inimă fără noroc, cînd o începe circiuma să se ridice cu ei, ca un dulap de la bilei. (G. M. ZAMFIRESCU)

Satu-i strîns în bălătură, Cîntă, joacă, cheful este... Sună toba; plin dulapul se-nvîrtește. (St. O. IOSIF)

dulap: substantiv masculin (pl. *dulapi*)

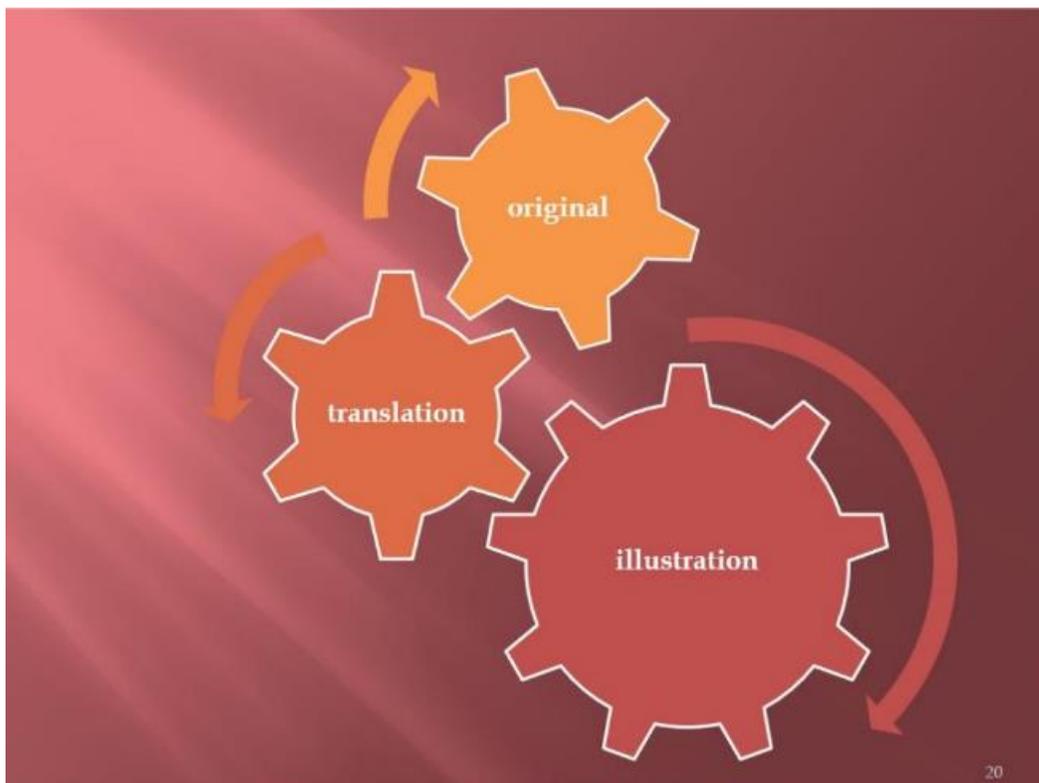
4. s.m. (pl. *dulapi*) bărbat voinic, mătăhălos [**hulk, a huge hulk of a man**]

5. s.m. (mold.) (pl. *dulapi*) scândură de secțiune dreptunghiulară, lată și groasă; blană, grindă [**plank of wood**]

Plute lungi de dulapi noi lunecau mai iute decît apa... în preajma noastră. (C. Hogaș)

multimodal
artefact

fruitful
tension

pluriform
fusion

14

Thank you!

22

Copia certificatului de participare

The certificate features a header with logos for RSEAS, the University of Bucharest, the Faculty of Foreign Languages and Literatures, and the organizing committee. The main text certifies the attendance of Ms. Daniela Hăisan at a workshop on translation, terminology, and lexicology. It also mentions her presentation on multimodality in children's books. The certificate is signed by Dr. Alina-Mihaela Tigău, Head of the organizing committee, and includes a circular official stamp.

RSEAS

CERTIFICATE OF ATTENDANCE

This is to certify that Ms. **Daniela Hăisan** of the "Ștefan cel Mare" University of Suceava attended the **Annual International Conference of the Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Bucharest WORKSHOP – VISIBILITY IN TRANSLATION, TERMINOLOGY AND LEXICOLOGY** which took place between **20-22 November 2025** in Bucharest. Ms. **Daniela Hăisan** presented a paper entitled *Multimodality in Children's Books: A Romanian Version of Oscar Wilde's The Devoted Friend (2020)*

Bucharest, 22.11. 2025
Dr. Alina-Mihaela Tigău
Prof. Habilit, University of Bucharest
Head of the organizing committee

This certificate is identical in layout to the one above, but certifies the attendance of Ms. Ecaterina Foghel from the "Alecu Russo" State University of Bălți. It also mentions her presentation on multimodality in children's books. It is signed by the same Head of the organizing committee, Dr. Alina-Mihaela Tigău, and includes the same official stamp.

RSEAS

CERTIFICATE OF ATTENDANCE

This is to certify that Ms. **Ecaterina Foghel** of "Alecu Russo" State University of Bălți attended the **Annual International Conference of the Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Bucharest: WORKSHOP – VISIBILITY IN TRANSLATION, TERMINOLOGY AND LEXICOLOGY** which took place between **20-22 November 2025** in Bucharest. Ms. **Ecaterina Foghel** presented a paper entitled *Multimodality in Children's Books: A Romanian Version of Oscar Wilde's The Devoted Friend (2020)*

Bucharest, 22.11. 2025
Dr. Alina-Mihaela Tigău
Prof. Habilit, University of Bucharest
Head of the organizing committee

Conferința Studențească FOGHEL, E.,
Liber@t, Universitatea BALAȚCHI, R.-N.
„Ștefan cel Mare” din Suceava, 13-15
noiembrie 2025 *Aspects ludiques et
créativité dans la
traduction des titres de
littérature de
jeunesse”.*

Poster

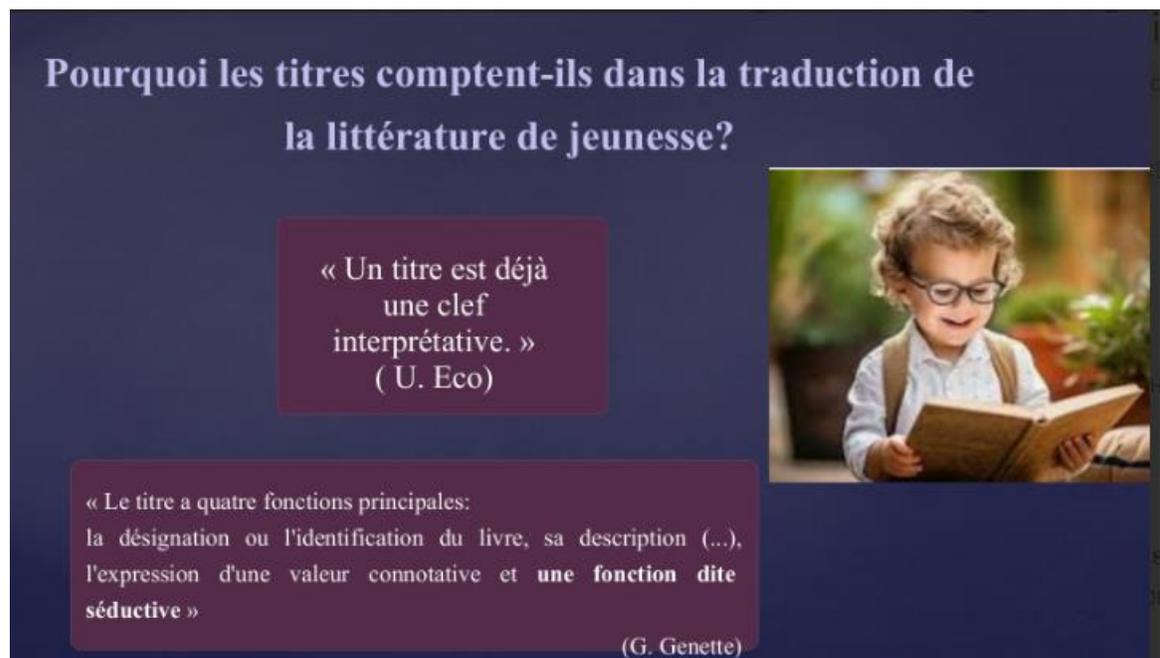
The poster features a dark blue background with white text. On the right side, there is an illustration of a purple bookshelf filled with colorful children's books. The title is prominently displayed in the upper left. Below the title, there is a line of smaller text about the project. The authors' names are listed in the lower right. At the bottom left, the event name and year are mentioned.

**Aspects ludiques et créativité
dans la traduction des titres
de littérature de jeunesse**

*Communication réalisée dans le cadre du projet CREATMOD,
code projet: PN-IV-PCB-RO-MD-2024-0497*

Ecaterina Foghel
Raluca –Nicoleta Balățchi

Liter@t 2025
Conferință Studențească

The slide has a dark blue background. The title is at the top. Below it, there are two text boxes with white text on a dark purple background. On the right, there is a photograph of a young child with glasses reading a book. At the bottom right, there is a citation.

**Pourquoi les titres comptent-ils dans la traduction de
la littérature de jeunesse?**

« Un titre est déjà
une clef
interprétative. »
(U. Eco)

« Le titre a quatre fonctions principales:
la désignation ou l'identification du livre, sa description (...),
l'expression d'une valeur connotative et **une fonction dite
séductrice** »

(G. Genette)

La fonction de *séduction*

Un titre littéraire destiné à un jeune public peut séduire par:

- ✓ **la créativité de son lexique** (jeux de mots) – Ex. « *Le prince de Motordu* », « *Mademoiselle Sauve-qui-peut* » etc.
- ✓ **la musicalité de sa forme** (rimes, allitérations, sonorités évocatrices) – Ex. « *Loulou* », « *Plic, ploc, plouf !* », « *Mireille l'abeille* », « *Siméon le papillon* » etc.
- ✓ **les procédés ludiques véhiculés** (associations inattendues d'images et de termes) – Ex. « *Poil de carotte* », « *Le Petit Poucet* » etc.

Le défi du traducteur: concilier fidélité et ludisme

Les limites de la traduction littérale

Les traductions mot à mot privent fréquemment les titres des jeux de mots, des rimes et des références culturelles, en les dépouillant de leur richesse expressive.

Exemple:

Titre original	Première traduction	Retraduction
Sans famille (Hector Malot, 1878)	Fără familie, (1931)	Singur pe lume (1922, trad. Haralamb G. Lecca)

L'approche créative

Les traducteurs chevronnés créent des équivalents ludiques qui conservent l'esprit et la vitalité du titre original.

Typologie formelle des titres de littérature de jeunesse

1. Titres uninominaux :
qui se composent d'un seul nom propre ou commun, articulé ou non
Ex. « *Guguță* », « *Tchoupi* », « *Babar* » etc.

2. Titres syntagmatiques:
qui consistent d'un syntagme non-verbal

Ex. « *Noile aventuri ale lui Nătăfleacă* », « *Drôles de petites bêtes* », « *Sans famille* » etc.

3. Titres - formules énonciatives
qui contiennent un verbe conjugué ou une structure qui exprime une action ou un énoncé complet

Ex. « *Vorba bună ne adună* », « *Tchoupi rentre à l'école* », « *Le jour où j'ai raté le bus* » etc.

La traduction des titres uninominaux – surnoms/sobriquets

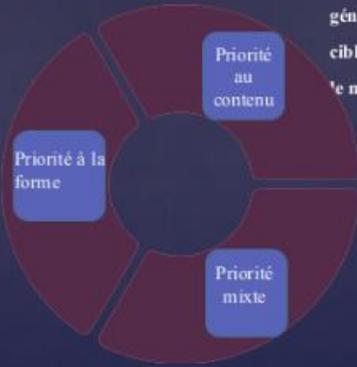
Titre original en roumain	Traduction en français	Traduction en anglais
1. <i>Guguță</i>	1. <i>Gougoutze</i>	1. <i>Guguze</i>
2. <i>Nătăfleacă</i>	2. <i>Natafliatsa</i>	2. <i>Duffer</i>
3. <i>Micu cel tare</i>	3. <i>Le petit vaillant</i>	3. <i>Strong Brave Boy</i>

Titre original en français	Traduction en roumain	Traduction en anglais
1. <i>Apollon le grillon</i>	1. <i>Victoriaș greieraș</i>	1. <i>Apollo's Tall Tales</i>
2. <i>Poil de carotte</i>	2. <i>Roșcovanul</i>	2. <i>Carrot Head</i>
3. <i>Le Petit Chose</i>	3. <i>Piciul</i>	3. <i>Little Good-For-Nothing</i>

Les stratégies de traduction appliquées

Calque phonétique
 - transposition du son ou de la prononciation d'un mot ou d'un nom d'une langue source vers la langue cible, plutôt que sa signification littérale.

Équivalence de sens
 par paraphrase
 - reformulation du nom ou du mot générique du titre dans la langue cible de manière à conserver le sens, le message

Approche créative
 - tentative de concilier forme et contenu, en inventant des équivalents ludiques ou sonores qui préservent à la fois l'esprit, la musicalité et la compréhension pour le jeune lecteur

Jeu linguistique et visuel: l'arsenal du traducteur

Rimes et rythme	
Titre original en roumain « Micu cel Tare din grupa Mare »	Titre traduit en français « Le petit vaillant du groupe des grands »
Allitération	
Titre original en français « Lou p'tit loup »	Titre traduit en roumain « Lupuşorul Lou »
Mots inventés - Néologismes	
Titre original en français « Poil de carotte »	Titre traduit en roumain « Morcoveaţă »

Le rôle de la créativité dans le développement cognitif des enfants

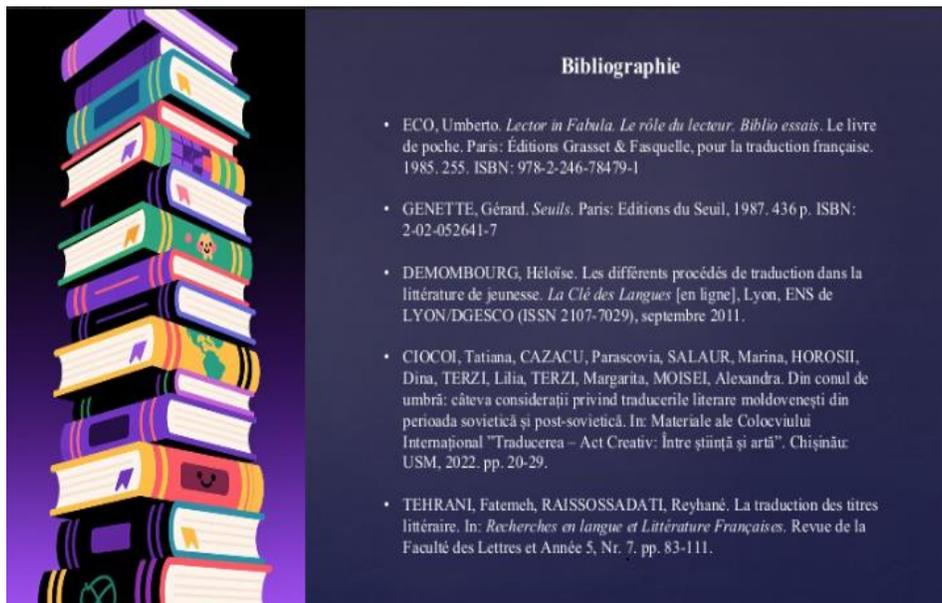
Le langage ludique dans les titres ne se contente pas de divertir : il stimule activement le développement des jeunes esprits.

01	02
Stimule la pensée créative	Renforce la confiance en soi
Le langage ludique stimule la pensée flexible et les capacités de résolution de problèmes, essentielles pour l'apprentissage tout au long de la vie.	La recherche montre que le jeu imaginatif par le langage renforce la confiance des enfants en leurs propres capacités créatives.
03	
Encourage la curiosité	
Les titres qui invitent les enfants à « imaginer au-delà des mots » cultivent la curiosité intellectuelle et l'expression créative.	

Conclusions

- La dimension ludique est intrinsèque aux titres de littérature jeunesse dans toutes les langues.
- La traduction des titres de littérature jeunesse exige un effort créatif particulier, visant à concilier la forme et le sens du titre original.
- Les titres traduits, par leur créativité et leur dimension ludique, stimulent le développement cognitif des jeunes lecteurs.

Copia Certificatului de participare la lucrările conferinței

Anexa 7. Înscrierea și participarea membrilor echipei de cercetare a proiectului la conferințe științifice

1. Conferința Internațională Contemporary Perspectives in Translation Studies, 4-5 decembrie 2025, Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași. Linkul la programul manifestării în care sunt incluse comunicările de mai jos este următorul:
https://litere.uaic.ro/wp-content/uploads/2025/11/PROGRAM_26.11-cu-link.pdf
 - ZAZULEAC, Anton, PREAȘCA, Daniela. *Multimodality, creativity, and localization in the Pixar animated film Onward (2020)*.
 - HĂISAN, Daniela, COȘCIUG, Anjela. *O istorie a traducerilor în limba română (2021-2025): 5000 de pagini de traductologie românească*.
2. Conferința „Visibility in Translation, Terminology, and Lexicology (IV), Universitatea din București, 20-22 noiembrie 2025:
 - HĂISAN, Daniela, FOGHEL, Ecaterina. *Multimodality in Children’s Books: A Romanian Version of Oscar Wilde’s “The Devoted Friend” (2020)*.
3. Conferința Studențească Liber@t, 13-15 noiembrie 2025, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
 - FOGHEL, E., BALAÎCHI, R.-N. *Aspects ludiques et créativité dans la traduction des titres de littérature de jeunesse”*.

Anexa 8. Liste de cărți pentru copii traduse și publicate, retraduse și republicate sau doar republicate în România sau Republica Moldova după anii 1990

№	Autor	Opera	Gen	Anul	Traducător	Limba	Edutura	ISBN	link
1.	Frații Grimm	Basme	Povești	2024	Liana Ciuche	Romana Din germană	Litera	978-630-342-473-6	https://www.elefant.md/basme_f0f25dca-0a04-4363-984a-06f7de619651 https://www.grimmstories.com/ro/grimm_basme/index?page=1
2.	Frances Hodgson Burnett	Gradina secreta	Povești	2025	Maria Iliescu	Romana Din engleza	Litera	978-630-342-261-9	https://www.elefant.md/gradina-secreta_ab982624-1ded-4892-94f5-1f7e33b3de80
3.	Rudyard Kipling	A doua carte a junglei	Povești	2025	Liana Ciuche	Romana Din engleza	Litera	978-630-342-476-7	https://www.elefant.md/a-doua-carte-a-junglei_61ed1916-1f71-420d-8e6f-ad4ea4150034
4.	Lewis Carroll	Alice in Tara Oglinzii		2024	Magda Teodorescu	Romana Din engleza	Litera	978-630-342-256-5	https://www.elefant.md/alice-in-tara-oglinzii_cbb8db55-cc6a-45a3-b98b-082880a21d05 https://ru.scribd.com/document/531356264/Alice-in-Tara-Din-Oglinda-Carroll
5.	Rudyard Kipling	Cartea junglei		2024	Tatiana Niculescu	Romana Din engleza	Litera	978-630-342-255-8	https://www.elefant.md/carte-a-junglei_66597797-9957-4a5f-9603-b763e5450e8c
6.	Antoine de Saint-Exupery	Micul Print		2024	Octavian Soviany	Romana Din franceza	Litera RM	978-630-342-230-5	https://www.elefant.md/micul-print_67f702e6-79ca-4583-9f00-332b99b81ade
7.	Rudyard Kipling	Cartea Junglei. Editie completa		2023	Liana Ciuche	Romana Din engleza	DPH Rom	978-606-048-577-3	https://www.elefant.md/carte-a-junglei-editie-completa_87e90623-f10f-4ae9-9149-ce54f5124384
8.	Rudyard Kipling	Simple povesti (Editie ilustrata)		2022	Dașa Suciu	Romana Din engleza	Regis Rom	9786068674445	https://www.elefant.md/simple-povesti-editie-ilustrata_3fc876a5-794b-48fc-84e6-aa60d50e54ff

9.	Lewis Carroll	Alice in Tara Minunilor		2023	Evgeniya Chistotina	Romana Din engleza	Ars Libri Rom	978-606-36-2023-2	https://www.elefant.md/alice-in-taraminunilor_17de2159-1104-4820-af1f-52f1607ea9bf
10	Rusacova Alexandra	MASHA SI URSUL.PARTIE I Povesti si jocuri		2019	Mihaela Banu	Română din rusă	Litera Rom	9786063334030	https://www.libris.ro/pdf?_pid=10884940&for=Masha+si+Ursul.+Partie%21+Povesti+si+jocuri https://skazkiwsem.fun/kniga-masha-i-medved-ozornye-istorii-xudozhnik-igor-trusov/
11	Rusacova Alexandra	INVAT SA CITESC. MASHA SI URSUL. Masha in clasa intai		2018	Anonim	Română din rusă	Litera	9786063329968	https://litera.md/invat-sa-citesc-masha-si-ursul-masha-in-clasa-intai-nivelul-1-392263
12	Rusacova Alexandra	MASHA SI URSUL. Acrobatii periculoase		2022	Anonim	Română din rusă	Litera	9786060739852	https://litera.md/masha-si-ursul-acrobatii-periculoase-430888?search=MASHA%20SI%20URSUL
13	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul. Straluceste, steluta mea + Jucarie		2023	Elena-Anca Coman	Română din rusă	Litera	9786060953142	https://www.esteto.ro/produse-720664-masha-si-ursul-straluceste-steluta-mea-jucarie-editura-litera
14	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul. Luptatorii Ninja + Jucarie		2023	Elena-Anca Coman	Română din rusă	Litera	9786060953739	https://www.esteto.ro/produse-720700-masha-si-ursul-luptatorii-ninja-jucarie-editura-litera
15	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul. Bagheta magica + Jucarie		2022	Elena-Anca Coman	Română din rusă	Litera	9786060739883	https://www.esteto.ro/produse-714494-masha-si-ursul-bagheta-magica-jucarie-editura-litera
16	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul. Singur acasa + Jucarie		2023	Elena-Anca Coman	Română din rusă	Litera	9786060953722	https://www.esteto.ro/produse-720562-masha-si-ursul-singur-acasa-jucarie-editura-litera

17	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul. Povestile unei noapți de noapte buna		2024	anonim	Română din rusă	Litera	9786303381862	https://www.emag.ro/masha-si-ursul-primile-mele-povesti-de-noapte-buna-9786303381862/pd/DZSJYBYM/
18	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul. Povestii de buna dimineata		2024	Ana Ion	Română din rusă	Litera	9786303380674	https://www.emag.ro/masha-si-ursul-povesti-de-buna-dimineata-9786303380674/pd/D6FKRYBM/?ref=fp_rowwth_widget_2_1&provider=rec&recid=rec_74_8f3584a97e6549b9b816d1137a7c35b7c76c719ddd973c3f8c2a5701b72a882e_d1762514236&scenario_ID=74
19	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul. Bataia cu bulgari de zapada		2025	Ivana Berceanu	Română din rusă	Litera	978-630-338-824-3	http://litera.ro/masha-si-ursul-bataia-cu-bulgari-de-zapada-cpb595
20	Rusacova Alexandra	Masha si Ursul (serial de animatie)	Drept animate	Din 2018	Estera Chelaru (sezoanele 1-3) Stelian Mierluta (sezoanele 1-3)	Română din rusă	Minimax (canal)		https://www.youtube.com/channel/UC4-nUfQD3KZe7H-775Ww5Q https://www.youtube.com/watch?v=urXljs5U18
21	Edvard Uspensky	Fixiki	Drept animate	Din 2013		Română din rusă	Minimax (canal)		
22	Aleksandr Tatarski	Invatam cu Fixiki. Siguranta pe internet	Povesti	2021	Ana Iona Ionescu	Română din rusă	Bookzone		https://www.emag.ro/invatam-cu-fixiki-siguranta-pe-internet-aleksandr-tatarski-bok978-606-9748-54-1/pd/D63MCCMBM/
23	Aleksandr Tatarski	Fixiteca. Filmul. desenele si camera foto	Drept animate + Povesti	2021	Ana Iona Ionescu	Română din rusă	Bookzone		https://www.emag.ro/fixiteca-filmul-desenele-si-camera-foto-aleksandr-tatarski-bok978-606-9748-26-8/pd/DCK6CCMBM/?ref=fp_growth_widget_2_4&provider=rec&recid=rec_74_48c4fbfe7e9b2389fafb5a867dda24f82e2c3584aae732f040a0efbf2c38aaf_1763550473&scenario_ID=74

34	Astrid Lindgren	Karlsson de pe acoperiș (cartile de aur)	Bovesti	2012	Andreea Galesman	Română din suedeză	ART	9786067882445	https://librarius.md/ro/book/karlsson-de-pe-acoperis-zboara-din-nou-cartile-de-aur-786890
35	Astrid Lindgren	Karlsson de pe acoperiș zboara din nou	Bovesti	2022	Andreea Galesman	Română din suedeză	ART	9786060860167	https://librarius.md/ro/book/karlsonde-pe-acoperis-807435
36	Neville Astley, Mark Baker	Peppa Pig: Mama mea umitaoca	Bovesti	2024	Medalina Buicoa	Romana Din engleza	ART	9786303213736	https://librarius.md/ro/book/peppa-pig-mamica-mea-umitaoca-774561
37	Neville Astley, Mark Baker	Peppa Pig sarbatoreste ziua Cartii	Bovesti	2024	Medalina Buicoa	Romana Din engleza	ART	9786303213781	https://librarius.md/ro/book/peppa-pig-sarbatoreste-ziua-cartii-774563
38	Neville Astley, Mark Baker	Peppa Pig: Peppa merge la biblioteca	Bovesti	2023	Medalina Buicoa	Romana Din engleza	ART	9786067888805	https://librarius.md/ro/book/peppa-pig-peppa-merge-la-biblioteca-774562
39	Neville Astley, Mark Baker	Purcelușă Peppa Peppa Pig	Desene animate	2012	Estera Chelariu	Romana Din engleza	KIDS TV (Canal)		https://www.youtube.com/watch?v=UgphDzIh1nI
30	Alexei Tolstoi	Cheita de aur sau minunatele patanii ale lui Buratino	Bovesti	2023	Dan, Căuc, R. Velt	Română din rusă	ART	9786303210148	https://librarius.md/ro/book/cheita-de-aur-sau-minunatele-patanii-ale-lui-buratino-762952
31	Otfried Preussler	Mica vrajtoare	Bovesti	2024	Octavian Nicolae	Română din germană	ART	9786303216058	https://librarius.md/ro/book/mica-vrajtoare-751093
32	Otfried Preussler	Talharul hotenplotz	Bovesti	2024	Octavian Nicolae	Română din germană	ART	9786303210414	https://librarius.md/ro/book/talharul-hotenplotz-748435
33	Grace Lin	Caod, oarecaș - a prefăcut în	Bovesti	2023	Bianca Dunev	Romana Din engleza	ART	9786303210438	https://librarius.md/ro/book/caod-oareca-s-a-prefacut-in-argot-733587 https://copilbic.bic.ro/?e=22060

		argot							
34	Grace Lin	Raul instelat al cerului	Bovesti	2023	Bianca Dunev	Romana Din engleza	ART	9786303211398	https://librarius.md/ro/book/raul-instelat-al-cerului-733052
35	Aaron Blabey	Unicornul Thelma	Bovesti	2023	Florin Bican	Romana Din engleza	ART	9786303210506	https://librarius.md/ro/book/unicornul-thelma-733061
36	Aaron Blabey	Unicornul Thelma se intoarca	Bovesti	2023	Florin Bican	Romana Din engleza	ART	9786303210513	https://librarius.md/ro/book/unicornul-thelma-se-intoarca-733062
37	Aaron Blabey	Baieții Rai Episodul 3: Ghemotocul contrastata	Bovesti	2023	Florin Bican	Romana Din engleza	ART	9786303211763	https://librarius.md/ro/book/baieții-rai-episodul-3-ghemotocul-contrastata-733035
38	Tom Fletcher	E un monstru la tine-n carte	Bovesti	2023	Florin Bican	Romana Din engleza	ART	9786060863861	https://librarius.md/ro/book/e-un-monstru-la-tine-n-carte-733043
39	Tom Fletcher	Craciunozaurul	Bovesti	2023	Iulia Acintaru	Romana Din engleza	ART	9786303216454	https://librarius.md/ro/book/craciunozaurul-729775
40	Tom Fletcher	Craciunozaurul și lista obraznicilor	Bovesti	2022	Iulia Acintaru	Romana Din engleza	ART	9786303216676	https://librarius.md/ro/book/craciunozaurul-si-lista-obraznicilor-683175
41	J.K. Rowling	Harry Potter. Almanah Vrajtoare	Bovesti	2023	Tatiana Dragomir	Romana Din engleza	ART	9786060868590	https://librarius.md/ro/book/harry-potter-almanah-vrajtoare-729817
42	J.K. Rowling	Harry Potter 4 și pocalul de foc (editie ilustrata)	Bovesti	2022	Florin Bican	Romana Din engleza	ART	9786060866534	https://librarius.md/ro/book/harry-potter-4-si-pocalul-de-foc-704439
43	J.K. Rowling	Harry Potter. Un an magic	Bovesti	2022	Florin Bican, Tatiana Dragomir, Radu Bacăscobușcu, Alex	Romana Din engleza	ART	9786060865797	https://librarius.md/ro/book/harry-potter-un-an-magic-704440

					Moldovan				
33	Hannah George, Michael Bond	Aventurile lui Paddington - Zura iubirii	Povestii	2022	Gabriel Tudorie	Romana Din engleza	Vlad si cartea, cu Genius	9786060864226	https://www.elefant.md/aventurile-lui-paddington-si-ua-ubiiri_98d35f5b-87db-4d41-ae56-2117ef90f5f5
34	Michael Bond	Paddington 2: Noi aventuri cu Paddington	Povestii	2021	Iulia Arsintescu	Romana Din engleza	ART	9786060865148	https://librarius.md/ro/book/paddington-2-noi-aventuri-cu-paddington-680198
35	Michael Bond	Paddington 3: Paddington sare in ajutor	Povestii	2021	Gabriel Tudorie	Romana Din engleza	ART	9786060865155	https://librarius.md/ro/book/paddington-3-paddington-sare-in-ajutor-680199
36	Michael Bond	Aventurile lui Paddington. Dorinta de Ciocolina	Povestii	2021	Gabriel Tudorie	Romana Din engleza	Vlad si cartea, cu Genius	9786060864196	https://carturesti.md/carte/aventurile-lui-paddington-dorinta-de-craclina-836077?p=2
37	Francisc a Simon	Nic Nastusnic	Povestii	2025	Andreea Căleaman	Romana Din engleza	Arthur	9786303216003	https://carturesti.md/carte/nic-nastrusnic-187155247?p=1
38	Francisc a Simon	Nic Nastusnic si clubul secret	Povestii	2025	Andreea Căleaman	Romana Din engleza	Arthur	9786060865694	https://carturesti.md/carte/nic-nastrusnic-si-clubul-secret-420521?p=2
39	Francisc a Simon	Nic Nastusnic si blestul din muntii	Povestii	2023	Andreea Căleaman	Romana Din engleza	Arthur	9786060868569	https://carturesti.md/carte/nic-nastrusnic-si-blestul-din-muntii-850660?p=3
30	Francisc a Simon	Nic Nastusnic si casa baltuta	Povestii	2022	Andreea Căleaman	Romana Din engleza	Arthur	9786060865410	https://carturesti.md/carte/nic-nastrusnic-si-casa-baltuta-420517?p=4

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

povesti in format de banda sau album desenat

 JOST, Alain, CULLIFORD, Thierry (2025). *Povesti cu strumfi. Esti prea aurului Strumfi si ochelari?* (Traducere din franceză de Mihaela Dobrescu). București: Grupul editorial Art - Editura Grafic. ISBN: 9786303216409. (Lucrarea in original, *Le Schtroumpf & Lunette*, publicată în 1959-1992).

 JOST, Alain, CULLIFORD, Thierry (2025). *Povesti cu strumfi. Printesa strumfi* (Traducere din franceză de Mihaela Dobrescu). București: Grupul editorial Art - Editura Grafic. ISBN: 9786303216393. (Lucrarea in original, *Princesse Schtroumpfette / La Schtroumpfette*, publicată în 2017).

 Muñoz Ryan, Pam (2019). *Pitezeă vântul* (Traducere din engleză Mihaela Sofonea). București: Editura Arthur - Colecția Red Adventure. ISBN: 9786067885248. (Lucrarea in original *Paint the Wind*, publicată în 2009). Proză beletristică / roman de aventuri.

 WILDE, Oscar (2024). *Urașul egoist* (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chișinău: Editura Cartier, colecția Cartier codoblec. ISBN: 9789975867542. (Lucrarea in original *The Selfish Giant*, publicată pentru prima dată în 1888). Povestire

 WILDE, Oscar (2024). *Prietenul devotat* (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chișinău: Editura Cartier, colecția Cartier codoblec. ISBN: 9789975867535. (Lucrarea in original *The Devoted friend*, publicată pentru prima dată în 1888). Povestire.

© Echipe proiectului de cercetare și inovare complex bilateral cu Republica Moldova „Creativitate și multimodalitate în cărțile traduse pentru copii în România și Republica Moldova după ani 1990”, anul 2023-2027 (PROFOM), 2025-2027. Webmaster: angela.cocug@usarb.md

Страница 1 из 10 Число слов: 1308

Поиск 6°C Mostly cloudy 941 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

IN ROMANIA SI REPUBLICA MOLDOVA DOFA ANII 1990

 WILDE, Oscar (2022). **Printul fericit** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975865661. **Lucrarea in original [The Happy Prince](#), publicată pentru prima data in 1888.** Poveste

 WILDE, Oscar (2022). **Privighetoarea si trandafinul** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975865678. **Lucrarea in original [The Nightingale and the Rose](#), publicată pentru prima data in 1888.** Poveste

 WILDE, Oscar (2020). **Remarcabila racheta** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975864107. **Lucrarea in original [The Remarkable Rocket](#), publicată pentru prima data in 1888.** Poveste

 BARKLEM, Jill (2018). **Poveste pe mare** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975862578. **Lucrarea in original [Sea Story: Primrose and Wilfred Sail to Sandy Bay Brambly Hedge, #7](#)**, publicată in 1990). Poveste

 BARKLEM, Jill (2018). **Scara secretă**, (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975862547. **Lucrarea in original [The Secret Staircase \(Brambly Hedge, #5\)](#)**, publicată in 1983). Poveste

 BARKLEM, Jill (2018). **Copiii lui Popov** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975862585. **Lucrarea in original [Popov's Babies \(Brambly Hedge, #8\)](#)**, publicată in 1994). Poveste

Страница 2 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:41 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

 BARKLEM, Jill (2018). **Marile dealuri**, (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975862554. **Lucrarea in original [The High Hills \(Brambly Hedge, #6\)](#)**, publicată in 1986). Poveste

 BARKLEM, Jill (2021). **Poveste de iarnă**, (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975864770. **Lucrarea in original [Winter Story \(Brambly Hedge, #4\)](#)**, publicată in 1980). Poveste

 BARKLEM, Jill (2021). **Poveste de toamnă** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975864794. **Lucrarea in original [Autumn Story \(Brambly Hedge, #3\)](#)**, publicată in 1980). Poveste

 BARKLEM, Jill (2021). **Poveste de vară** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975864800. **Lucrarea in original [Summer Story \(Brambly Hedge, #2\)](#)**, publicată in 1980). Poveste

 BARKLEM, Jill (2021). **Poveste de primăvară** (Traducere din engleză Lavinia Braniste). Chişinău: Editura Cartier, colectia Cartier codobelec. ISBN: 9789975864787. **Lucrarea in original [Spring Story \(Brambly Hedge, #1\)](#)**, publicată in 1980). Poveste

 DICAMILLO, Kate (2020). **Louisiana se intoarce acasă** (Traducere din engleză de Julia Arsintescu). Bucuresti: Bucureşti: Grupul editorial Art - Editura Arthur. ISBN: 9786067886184. **Lucrarea in original [Louisiana's Way Home](#)**, publicată in 2018). Beletristică pentru adolescenti, povestire.

© Echipa proiectului de cercetare și inovare complex bilateral cu Webmaster: angela.cocciug@usarb.md

Страница 3 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:42 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

Общий доступ

IN ROMANIA SI REPUBLICA MOLDOVA DUPA ANII 1990

 DICAMILLO, Kate (2017) [Elefantul magicianului](#) (Traducere din engleză de Diana Maria Ceas). București: Grupul editorial Art - Editura Arthur. ISBN: 9786067882414. (Lucrarea în original [The Magician's Elephant](#), publicată în 2009). Beletriistică pentru adolescenți, povestire.

 DICAMILLO, Kate (2024) [Beatrice și profeta](#) (Traducere din engleză de Iulia Arsintescu). București: Grupul editorial Art. ISBN: 978-606-710-976-4. (Lucrarea în original [The Beatrice Prophecy](#), publicată în 2021). Beletriistică pentru adolescenți, povestire.

 DICAMILLO, Kate (2025) [Tigrul din pădure](#) (Traducere din engleză de Iulia Arsintescu). București: Grupul editorial Art. ISBN: 978-630-321-751-2. (Lucrarea în original [The Tiger Rising](#), publicată în 2001). Beletriistică pentru adolescenți, povestire.

 DICAMILLO, Kate (2022) [Beverly, aici și acum](#) (Traducere din engleză de Iulia Arsintescu). București: Grupul editorial Art. ISBN: 978-606-086-693-0. (Lucrarea în original [Beverly, Right Here](#), publicată în 2019). Beletriistică pentru adolescenți, povestire.

 CRAIGHEAD GEORGE, Jean (2022) [Julie din neamul lupilor](#) (Traducere din engleză de Madalina Ivonicu). București: Grupul editorial Art. ISBN: 978-606-086-631-2. (Lucrarea în original [Julie of the Wolves](#), publicată în 1972). Povestire.

 DAVIDTS, Jean-Pierre (2004) [Întoarcerea micului print](#) (Traducere din franceză de Doina Ignat). Chișinău: Editura Cartier. ISBN: 9975-79-000-0. (Lucrarea în original [Le petit Prince retrouvé](#), publicată în 1997). Poveste

De indicat genul lucrării

Страница 4 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:42 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

Общий доступ

POTTER, Beatrix (2014) [Povestea veșterii Nutkin](#) (Traducere din engleză de Angela Brasoveanu). Chișinău: Editura Cartier. ISBN: 9789975799195. (Lucrarea în original [The Tale of Squirrel Nutkin \(World of Beatrix Potter, #2\)](#), publicată în 1903). Poveste

 POTTER, Beatrix (2014) [Povestea iepurasului Peter](#) (Traducere din engleză de Angela Brasoveanu). Chișinău: Editura Cartier. ISBN: 9789975799201. (Lucrarea în original [The Tale of Peter Rabbit \(World of Beatrix Potter, #1\)](#), publicată în 1902). Poveste

 POTTER, Beatrix (2014) [Croitorul din Gloucester](#) (Traducere din engleză de Angela Brasoveanu). Chișinău: Editura Cartier. ISBN: 9789975799188. (Lucrarea în original [The Tailor of Gloucester \(World of Beatrix Potter, #3\)](#), publicată în 1903). Poveste

 KOENIG, Viviane (2009) [Cele mai frumoase mituri ale Greciei](#) (Traducere din franceză de Dorin Onofrei). Chișinău: Editura Cartier. ISBN: 9789975795463. (Lucrarea în original [Les plus beaux mythes de Grèce](#), publicată în 2003). Legende

 DAUDET, Alphonse (2006) [Bicul](#) (Traducere din franceză Livia Stroescu). Chișinău: Editura Prut. ISBN: 9789975695510. (Lucrarea în original [Le Petit Chose](#), publicată în 1868). Roman.

 TSWAIN, Mark (2025) [Print și cersetor](#) (Traducere din engleză Mirella Acențe). București: Corint. ISBN: 9789731289199. (Lucrarea în original [The Prince and the Pauper](#), publicată în 1881). Povestire.

© Echipa proiectului de cercetare și inovare complex bilateral cu Webmaster: angela.cosciup@usarb.md

Страница 5 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:43 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

Общий доступ

IN ROMANIA SI REPUBLICA MOLDOVA DUPA ANII 1990

 LÖSKÖT, Serghei (2019). *Căni mari se tem de fetițele mici*. (Traducere din rusă de Antoaneta Olteanu). Chișinău: Editura Prut. ISBN: 978-9975-54-414-6. (Lucrarea în original [Большие собаки боятся маленьких девочек](#), publicată în 2016). Povestire.

 TIELMANN, Christian (2022). *Max nu se teme de întuneric*. (Traducere din germană Andreea-Ileana Pop). București: Didactica Publishing House. ISBN: 9786060485018. (Lucrarea în original [Max hat keine Angst im Dunkeln](#), publicată în 2016). Carte ilustrată, povestire.

 TIELMANN, Christian (2018). *Max nu merge cu străinii*. (Traducere din germană Georgeta Pîrva). București: Didactica Publishing House. ISBN: 9786066838894. (Lucrarea în original [Max geht nicht mit Fremden mit](#), publicată în 2007). Carte ilustrată, povestire.

 TIELMANN, Christian (2022). *Max rămâne peste noapte la Paula*. (Traducere din germană Andreea-Ileana Pop). București: Didactica Publishing House. ISBN: 9786060485025. (Lucrarea în original [Max übernachtet bei Pauline](#), Eine Geschichte, publicată în 2010). Carte ilustrată, povestire.

 TIELMANN, Christian (2021). *Max în vacanță*. (Traducere din germană Andreea Ileana Pop). București: Didactica Publishing House. ISBN: 9786060484035. (Lucrarea în original [Max macht Ferien](#), publicată în 2016). Carte ilustrată, povestire.

 TIELMANN, Christian (2021). *Max vizitează santierul de construcții*. (Traducere din germană Marinela Iovu). București: Didactica Publishing House. ISBN: 9786060483557. (Lucrarea în original [Max-Bilderbücher: Max auf der Baustelle](#), publicată în 2017). Carte ilustrată, povestire.

Страница 6 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:43 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

Общий доступ

 TIELMANN, Christian (2021). *Max si bucuriile primaverii*. (Traducere din germană Marinela Iovu). București: Didactica Publishing House. ISBN: 9786060483540. (Lucrarea în original [Max im Frühling](#), publicată în 2018). Carte ilustrată, povestire.

 MOTSCHUING, Ulrike (2020). *Nu mi-e frică de întuneric*. (Traducere din germană de Iulia Dromereschi). București: Didactica Publishing House. ISBN: 9786060482772. (Lucrarea în original [Eins, zwei, drei, Angst vorbe!](#), publicată în 2013).

 TIELMANN, Christian (2021). *Max învătă să înoată*. (Traducere din germană Georgeta Pîrva). București: Didactica Publishing House. ISBN: 978-606-683-887-0. (Lucrarea în original [Max lernt schwimmen](#), publicată în 2008). Carte ilustrată, povestire.

 TIELMANN, Christian (2018). *Max merge la dentist*. (Traducere din germană Iulia Dromereschi). București: Didactica Publishing House. ISBN: 978-606-048-095-2. (Lucrarea în original [Max und der Wackelzahn](#), publicată în 2004). Carte ilustrată, povestire.

 TIELMANN, Christian (2020). *Max la bunici*. (Traducere din germană de Andreea Ileana Pop). București: Didactica Publishing House. ISBN: 978-606-048-275-8. (Lucrarea în original [Max fährt zu Oma und Ops](#), publicată în 2012). Carte ilustrată, povestire.

 TIELMANN, Christian (2024). *Max si brăzele de pompieri*. (Traducere din germană de Andreea Ileana Pop). București: Didactica Publishing House. ISBN: 978-606-048-774-6. (Lucrarea în original [Max und die Feuerwehr](#), publicată în 2019). Carte ilustrată, povestire.

© Echipa proiectului de cercetare și inovare complex bilateral cu Webmaster:angela.cocug@usrb.md

Страница 6 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:44 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

2023-10-10 10:10:10 11 12 13 14 15 16

WICH, Henriette, HIERTEIS, Eva (2024). [Povesti cu pompierei](#). (Traducere din germană de Iulian Curuia). București: BOOKLET. ISBN: 978-630-6662-87-6. (Lucrarea în original [Kleine Feuerwehrgeschichten zum Vorlesen](#), publicată în 2003). Poveste silabisită.

AMIOT, Karine Marie (2023). [Povestile din grădina bunicii](#). (Traducere din franceză de Medana Croitoru). Târgu Mureș: Editura Kreativ. ISBN: 978-630-329-017-1. (Lucrarea în original [Les belles histoires de grand-mère au jardin](#), publicată în 2021). Carte ilustrată, poveste.

HURME, Maja, LAURENT, Lina (2022). [Secretul micilor grădinari](#). (Traducere din suedeză de Ivona Berceanu). București: Didactica Publishing House. ISBN: 978-606-048-576-6. (Lucrarea în original [Plats på jorden](#), publicată în 2021). Carte ilustrată, poveste.

BALZARETTI, Carla (2021). [Surpriza grădinarului](#). (Traducere din spaniolă de Alex Moldovan). Cluj: Editura: SIGNATURA. ISBN: 978-606-94804-0-3. (Lucrarea în original [La Sorpresa del jardinero](#), publicată în 2014). Povestire.

PROIETTI, Paolo (2022). [Ghiveciul lui Pena](#). (Traducere din engleză de Albert Toma). Costești, Argeș: Editura Ars Libri. ISBN: 978-606-36-1902-1. (Lucrarea în original [Pena's Vase](#), publicată în 2022). Legendă.

BIZOUERNE, Gilles (2022). [Barnabe descoperă lumea](#). (Traducere din franceză de Anca Magurean). București: Didactica Publishing House. ISBN: 978-606-048-552-0. (Lucrarea în original [Barnabé part au bout du monde](#), publicată în 2019). Album ilustrat. Povestire.

© Echipa proiectului de cercetare și inovare complex bilateral cu Republica Moldova, finanțare și implementare în cadrul studiului pentru copii în România și Republica Moldova după anul 1990*, editură Webmaster: angela.cocug@usarb.md

Страница 6 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:44 05.12.2025

ProiectFoghelcarti 1 (1) (защищенный просмотр) - Word

ЗАЩИЩЕННЫЙ ПРОСМОТР Будьте осторожны: файлы из Интернета могут содержать вирусы. Если вам не нужно изменять этот документ, лучше работать с ним в режиме защищенного просмотра. Разрешить редактирование

2023-10-10 10:10:10 11 12 13 14 15 16

KRINGS, Antoon (2019). [Victoras greieras](#). (Traducere din franceză de Loretta Budin). București: Editura Pandora M. ISBN: 9786069782514. (Lucrarea în original [Apollon le grillon](#), publicată în 2017). Album ilustrat. Poveste.

KRINGS, Antoon (2020). [Crina regina](#). (Traducere din franceză de Loretta Budin). București: Editura Pandora M. ISBN: 9786069782507. (Lucrarea în original [Marguerite la petite reine](#), publicată în 2017). Album ilustrat. Poveste.

KRINGS, Antoon (2019). [Violeta discreta](#). (Traducere din franceză de Loretta Budin). București: Editura Pandora M. ISBN: 9786069782699. (Lucrarea în original [Violette la discrète](#), publicată în 2018). Album ilustrat. Poveste.

KRINGS, Antoon (2018). [Lupusul Lou pleacă în aventură](#). (Traducere din franceză de Loretta Budin). București: Editura Pandora M. ISBN: 9786069781616. (Lucrarea în original [Lou p'tit loup part à l'aventure](#), publicată în 2017). Album ilustrat. Poveste.

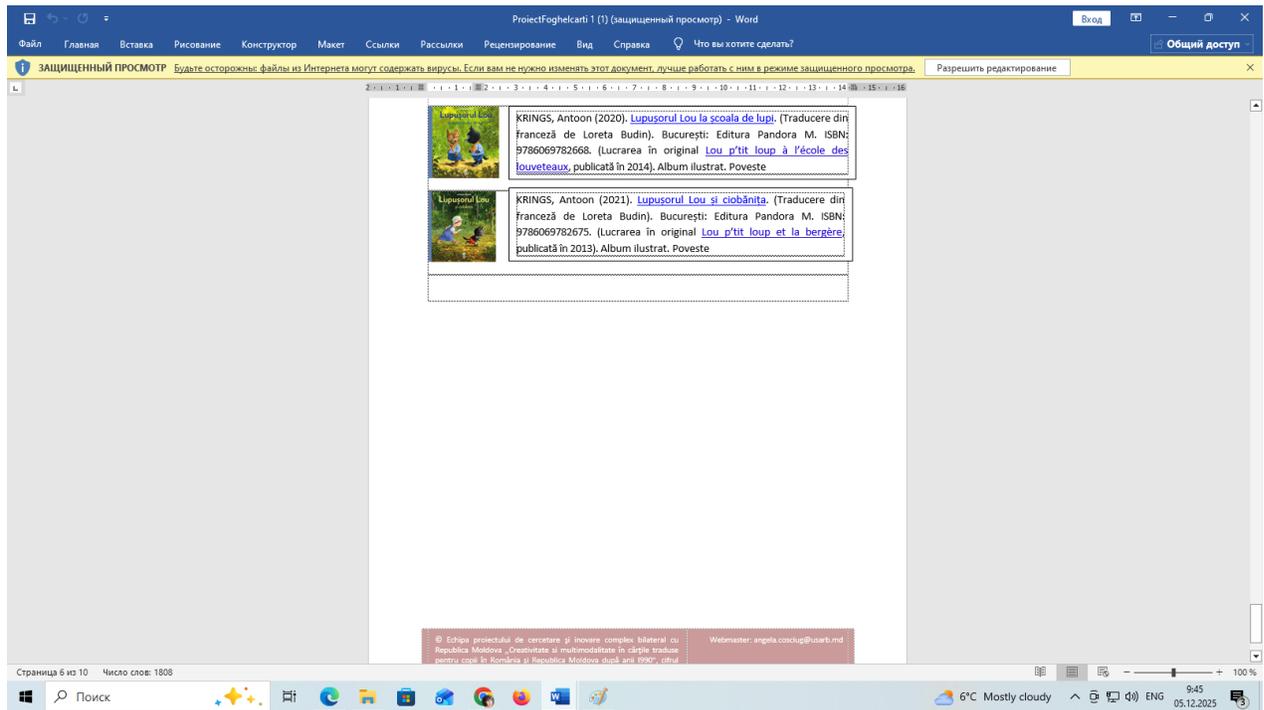
KRINGS, Antoon (2018). [Lupusul Lou este gelos](#). (Traducere din franceză de Loretta Budin). București: Editura Pandora M. ISBN: 9786069781623. (Lucrarea în original [Lou p'tit loup est jaloux](#), publicată în 2015). Album ilustrat. Poveste.

KRINGS, Antoon (2018). [Lupusul Lou si lupul cel mare si rău](#). (Traducere din franceză de Loretta Budin). București: Editura Pandora M. ISBN: 9786069782644. (Lucrarea în original [Lou p'tit loup et le grand loup méchant](#), publicată în 2014). Album ilustrat. Poveste.

© Echipa proiectului de cercetare și inovare complex bilateral cu Republica Moldova, finanțare și implementare în cadrul studiului pentru copii în România și Republica Moldova după anul 1990*, editură Webmaster: angela.cocug@usarb.md

Страница 6 из 10 Число слов: 1808

6°C Mostly cloudy 9:44 05.12.2025

Conducătorul de proiect: Anjela Coșciug

Data: 3 decembrie 2025